

רשומות

קובץ התקנות

11 באוקטובר 2018

8085

ב' בחשוון התשע"ט

עמוד

422	תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018
470	תקנות סדר הדין האזרחי (תיקון), התשע"ט-2018
471	אכרזת התקנים (תקן רשמי) (החלפה) (מס' 7), התשע"ט-2018
471	הודעת כביש אגרה (כביש ארצי לישראל) (אכיפת תשלומים) (יקנעם סומך) (מס' 2), התשע"ט-2018

תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 108 ו-109 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984¹ (להלן – החוק), אני מתקינה תקנות אלה:

חלק א': עקרונות יסוד

1. מטרת התקנות
מטרות תקנות סדר הדין האזרחי הן לקבוע סדר דין לניהול ההליכים האזרחיים בבית המשפט, ליצור ודאות דיונית, למנוע שרירותיות ולהגשים את העקרונות החוקתיים העומדים ביסודו של הליך שיפוטי ראוי והוגן, כדי להשיג תוצאה נכונה ופתרון צודק של הסכסוך.
2. הליך שיפוטי ראוי והוגן
הליך שיפוטי ראוי והוגן מתקיים במערכת שיפוטית עצמאית ובלתי תלויה שהוקמה לפי דין, נגישה לציבור, מקיימת דיון לפי כללי הצדק הטבעי, מכריעה בתוך זמן סביר על יסוד הטענות ההדדיות המובאות לפניה, מנהלת את ההליך ופוסקת בו באופן שוויוני, מידתי ויעיל ומנמקת את החלטותיה.
3. ניהול המשפט וחובת בעלי הדין
(א) בית המשפט אחראי על ניהול ההליך השיפוטי לשם הגשמת המטרות שביסוד תקנות אלה; לשם כך עליו ליזום, אם נדרש, ולהחליט כל החלטה לפי תקנות אלה במטרה לקדם את התנהלותו של הליך ראוי והוגן.
(ב) חובת בעלי הדין ובאי כוחם היא לסייע לבית המשפט בקיום המוטל עליו לפי תקנות אלה, וכן לנהוג בתום לב ובהגינות דיונית תוך שהם מסייעים במימוש התכלית הדיונית, ובכלל זה העמדת הפלוגתות האמיתיות שבמחלוקת בין בעלי הדין, מיקודן, בירורן והכרעה בהן.
4. שימוש לרעה בהליך השיפוטי
לא יעשה בעל דין או בא כוחו שימוש לרעה בהליכי משפט ובכלל זאת פעולה בהליך שמטרתה או תוצאתה לשבשו, להשהות או להטריד בעל דין, לרבות פעולה בלתי מידתית לאופי הדיון, לעלותו או למורכבותו.
5. איזון אינטרסים
בית המשפט יאזן, לפי הצורך, בין האינטרס של בעלי הדין ובין האינטרס הציבורי; לעניין זה, "אינטרס ציבורי" – נגישות הציבור למערכת בתי המשפט לרבות קיומו של דיון משפטי צודק, מהיר ויעיל, חיסכון במשאבי זמן ועלויות, מניעת הכרעות סותרות ומניעת שימוש לרעה בהליך השיפוטי.

חלק ב': סדרי דין כלליים

פרק א': הגדרות

6. הגדרות
בתקנות אלה –
"בוררות" – כמשמעותה לפי חוק הבוררות;
"גישור" – כהגדרתו בסעיף 79 לחוק;
"דין זר" – דין שאינו חל בישראל;
"הוצאות" – שכר טרחת עורך דין והוצאות המשפט;
"החלטה" – פסק דין, פסק דין חלקי וכל החלטה אחרת;
"חוק אכיפת פסקי חוץ" – חוק אכיפת פסקי חוץ, התשי"ח-1958;²
"חוק הבוררות" – חוק הבוררות, התשכ"ח-1968;³

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

² ס"ח התשי"ח, עמ' 68; התש"ן, עמ' 91.

³ ס"ח התשכ"ח, עמ' 184; התשע"ח, עמ' 294.

"חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות" – חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962⁴;

"חוק ההוצאה לפועל" – חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967⁵;

"חוק חסינות מדיניות זרות" – חוק חסינות מדיניות זרות, התשס"ט-2008⁶;

"חוק מרשם האוכלוסין" – חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965⁷;

"כתב טענות" – מסמך שמגיש בעל דין המשמש לטיעון בהליך לפי תקנות אלה;

"מומחה" – מי שמוכר כמומחה לפי כל דין ובאין דין כאמור, בעל ניסיון וידע בעניין שבמדע, במחקר, באמנות או במקצוע, למעט בעניין שבמשפט שאינו דין זר;

"מזכיר משפטי" – עורך דין שהסמיך נשיא בית המשפט בהסכמת מנהל בתי המשפט בכפוף להוראות כל דין;

"מנגנון חלופי ליישוב סכסוך" – דרך לפתרון הסכסוך בהסכמה מחוץ לכותלי בית המשפט שהיא, בין השאר, גישור, בוררות וכיוצא באלה;

"מסמך" – כל כתב לפי תקנות אלה, ובכלל זה החלטה והזמנת עד;

"מסמך מהותי" – כתב שהוא חלק מעילת התביעה;

"מספר זהות" –

(1) לגבי יחיד – אם הוא תושב ישראל, מספר זהותו במרשם האוכלוסין כמשמעותו בסעיף 2 לחוק מרשם האוכלוסין; אם אינו תושב ישראל, שם המדינה שבה הוצא הדרכון ומספרו; באין אלה – פרטי זיהוי מספיקים אחרים, אם יש כאלה;

(2) לגבי תאגיד – מספר הרישום שלו לפי הדין החל עליו; ואם הוא תאגיד זר, גם שם המדינה שבה הוא רשום;

"מען" – כתובת של אדם לפי סעיפים 2(א)(11) ו-11(א) לחוק מרשם האוכלוסין, ובהעדר שם לרחוב או מספר לבית – סימן זיהוי אחר, ואם מדובר בתאגיד, הכתובת הרשומה לפי הדין החל עליו ובלבד שלא יצוין מספר תא דואר בלבד;

"נכס" – מקרקעין, מיטלטלין וזכויות, בין אם הגיע מועד מימושן ובין אם לאו;

"עילת תביעה" – מסכת העובדות הנדרשות כדי לזכות את התובע בקבלת הסעד שהוא מבקש;

"ערובה" – הפקדת סכום כסף בקופת בית המשפט או מתן ערבות צד שלישי לרבות ערבות של מוסד פיננסי;

"פקודת הראיות" – פקודת הראיות [נוסח משולב], התשל"א-1971⁸;

"פרטי התקשרות" – מספר טלפון, מספר פקסימיליה וכתובת דואר אלקטרוני שאליה ניתן להמציא מסמך לפי תקנות אלה;

"תביעה לפינוי מושכר" – תביעה לפינוי מושכר שאין חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972⁹, חל עליו;

"תובענה" – הליך המתנהל בהתאם לתקנות אלה הנפתח בהגשת כתב תביעה;

⁴ ס"ח התשכ"ב, עמ' 120; התשע"ו, עמ' 798 (339).

⁵ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

⁶ ס"ח התשס"ט, עמ' 76.

⁷ ס"ח התשכ"ה, עמ' 270.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

⁹ ס"ח התשל"ב, עמ' 176.

"תצהיר" – תצהיר לפי סעיף 15 לפקודת הראיות, לרבות הצהרה שניתנה מחוץ לישראל
בכתב, בדבר אמיתות הדברים שנכתבו בה, באחת מן הדרכים האלה:

- (1) בפני נציג דיפלומטי או קונסולרי של ישראל;
  - (2) לפי דין המקום שבו ניתנה ואושרה בידי נציג כאמור בפסקה (1);
  - (3) לפי הסדר שנקבע מכוח הסכם בין מדינת ישראל לבין מדינה זרה;
  - (4) בפני נוטריון המוסמך לפי דין המדינה הזרה שבה ניתנה ההצהרה לאמת את החתימה על ההצהרה, ובלבד שצורך להצהרה אישור נוטריוני של תעודה מזהה של החותם וכן תעודה מאותה מדינה לפי האמנה כהגדרתה בתקנות לביצוע אמנת האג (ביטול אימות מסמכי חוץ ציבוריים), התשל"ז-1977¹⁰, שמאמתת את חתימת הנוטריון על גבי ההצהרה ומאשרת כי הוא אכן נוטריון לפי דיני אותה מדינה;
- "תעודה ציבורית" – כהגדרתה בסעיף 29 לפקודת הראיות;
- "תעודת עובד ציבור" – כמשמעותה בסעיף 23 לפקודת הראיות;
- "תקנות האגרות" – תקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007¹¹.

פרק ב': סמכות מקומית

7. מקום שיפוט
- (א) תובענה תוגש לבית המשפט המצוי במחוז שיפוט של מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע ואם היתה התובענה במקרקעין תוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו הם מצויים; אם קיים הסכם בין בעלי הדין על מקום השיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שעליו הוסכם.
- (ב) כתב תביעה בשל פרסום או סחר ברשת האינטרנט יוגש לבית המשפט שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או התובע; הגיש בעל עסק תביעה כאמור, תוגש התביעה במקום עסקו או במקום מגוריו של הנתבע בלבד.
- (ג) בית המשפט המוסמך לדון בתביעה הכוללת כמה נתבעים הוא בית משפט המוסמך לדון נגד אחד מהם לפי תקנות משנה (א) או (ב).
8. מקום שיפוט במקרים אחרים
- תביעה שאין מקום שיפוט המתאים לה לפי תקנות אלה או לפי כל דין אחר, תוגש לבית המשפט בירושלים שבסמכותו העניינית לדון בה, ואולם רשאי בית המשפט בירושלים להורות אחרת אם סבר שבנסיבות העניין יהיה הדיון בבית משפט אחר מתאים יותר לבעלי הדין.

פרק ג': כתבי טענות

סימן א' כתבי טענות – כללי

9. כתב תביעה וכתב הגנה – כללי
- (א) הליך בבית משפט ייפתח בהגשת כתב תביעה, שבמענה לו יוגש כתב הגנה.
- (ב) כתב הגנה יוגש בתוך שישים ימים ממועד המצאת כתב התביעה לידי הנתבע.
- (ג) כתב תביעה וכתב הגנה יכללו שלושה חלקים לפי הסדר המפורט להלן:
- (1) כותרת;
  - (2) עיקר הטענות: בכתב התביעה – הסעדים המבוקשים ופירוט תמציתי של עילות התביעה; בכתב ההגנה – פירוט תמציתי של טענות מקדמיות, טענות ההגנה וטיעונים לעניין הסעד המבוקש;
  - (3) טיעון עובדתי: פירוט העובדות המבססות את טענות בעל הדין.

¹⁰ ק"ת התשל"ז, עמ' 1940.

¹¹ ק"ת התשס"ז, עמ' 720; התשע"ח, עמ' 1952.

(ד) חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על חמישה עמודים וחלקו השלישי לא יעלה על שישה עמודים אם הוגש לבית משפט שלום, ועל תשעה עמודים אם הוגש לבית משפט מחוזי; ואולם בתובענה לסעד כספי בבית משפט מחוזי שסכומה עולה על שניים וחצי מיליון שקלים חדשים, חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על עשרה עמודים וחלקו השלישי לא יעלה על עשרים עמודים.

(ה) עורך דין המייצג בעל דין, יצרף לכתב הטענות הראשון את יפוי הכוח מטעם בעל הדין.

10. כתב תביעה יכולול בחלקו הראשון את הפרטים האלה בלבד ולפי הסדר המפורט להלן: כתב תביעה – כותרת

(1) הערכאה השיפוטית ושם המחוז שאליהם מוגש כתב התביעה;

(2) שם התובע ומספר זהותו;

(3) שם עורך דינו של התובע אם הוא מיוצג, לרבות מספר רישונו;

(4) מען ופרטי התקשרות של התובע ועורך דינו;

(5) שם הנתבע, ומספר זהותו אם ניתן לבררו;

(6) מען ופרטי התקשרות של הנתבע – אם ניתן לבררו;

(7) אם מי מבעלי הדין הוא פסול דין או קטין, כמשמעותם בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות – ציון עובדה זו, או אם מי מבעלי הדין הוא תאגיד – ציון עובדה זו ודרך התאגדותו;

(8) סוג התביעה ונושאה, לפי רשימה שמנהל בתי המשפט יורה;

(9) רשימת כל הסעדים המבוקשים ושווי נושא התובענה;

(10) סכום אגרת בית המשפט שיש לשלם תוך הפניה לפרט בתוספת לתקנות האגרות שלפיו יש לגבות אגרה; אם התובע פטור מאגרה, יפנה לתקנה הפוטרת אותו מתשלומה לפי תקנות האגרות;

(11) דבר קיומו של הליך נוסף בבית משפט או בבית דין, בקשר למסכת עובדתית דומה;

(12) בתביעה לנזק גוף – כתב ויתור על סודיות רפואית ערוך לפי נוסח טופס 1 שבתוספת הראשונה;

(13) הזמנת הנתבע לדין ערוכה לפי נוסח טופס 2 שבתוספת הראשונה;

(14) הוגשה תביעה לבית משפט שלום, רשאי התובע לציין את שם בית המשפט המצוי במחוז שבו הוא מעדיף שהעניין יידון.

11. בחלקו השני של כתב התביעה יפרט בעל הדין את העניינים האלה בלבד ולפי הסדר המפורט להלן: עיקר הטענות בכתב התביעה

(1) תיאור תמציתי של בעלי הדין;

(2) פירוט הסעד המבוקש באופן תמציתי;

(3) תמצית העובדות הנחוצות לביסוסה של עילת התביעה ומתי נולדה;

(4) פירוט העובדות המקנות סמכות לבית המשפט.

12. כתב הגנה יכולול בחלקו הראשון את הפרטים האלה בלבד ולפי הסדר המפורט להלן: כתב הגנה – כותרת

(1) הערכאה השיפוטית ושם המחוז שאליהם הוגש כתב התביעה וכן מספר התיק בבית המשפט;

- (2) שם התובע ועורך דינו ופרטיהם כפי שהם מופיעים בכתב התביעה ושמו של הנתבע ומספר זהותו;
- (3) שם עורך דינו של הנתבע אם הוא מיוצג, לרבות מספר רישונו;
- (4) מען ופרטי התקשרות של הנתבע ושל עורך דינו;
- (5) אם הנתבע הוא פסול דין או קטין, כמשמעותם בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות – ציון עובדה זו, או תאגיד – ציון עובדה זו ודרך התאגדותו;
- (6) המועד האחרון להגשת כתב ההגנה לפי תקנה 30.
13. (א) בחלקו השני של כתב ההגנה יפרט בעל הדין את העניינים האלה בלבד ולפי הסדר המפורט להלן:
- (1) טענות מקדמיות שיש בהן כדי לסלק את התביעה, כולה או מקצתה, על הסף;
- (2) תמצית טענות ההגנה שיפורטו לפי סדר עילות התביעה;
- (3) טיעונים לעניין הסעד המבוקש.
- (ב) הנתבע ייחשב מודה בכל העובדות הכלולות בכתב התביעה, זולת אלה שהכחיש באופן מפורש ומפורט.
14. חלקו השלישי של כתב הטענות יכלול את פירוט העובדות המשמשות יסוד לכתב הטענות וכל מידע נוסף למיטב הידיעה, שתכליתו לסייע בהבהרת המחלוקת ובמיקוד הפלוגות שבין בעלי הדין.
15. לכתב טענות יצורפו מסמכים אלה בלבד והם יהיו נספחי כתב הטענות:
- (1) העתק של מסמך מהותי וכל כתב אחר המשמש ביסוד הנטען בכתב הטענות; אם המסמך אינו ברשותו, יצוין בידי מי או היכן הוא מצוי, למיטב ידיעת בעל הדין;
- (2) חוות דעת של מומחה רפואי שבכוונת בעל הדין להסתמך עליה במהלך המשפט.
16. (א) בית המשפט רשאי, לבקשת נתבע ומטעמים מיוחדים בלבד, להאריך את המועד להגשת החלק השלישי של כתב ההגנה ולצירוף המסמכים המהותיים וחוות דעת מומחה, בהתקיים תנאים אלה ובלבד שהבקשה הוגשה בטרם חלף המועד להגשת כתב הגנה:
- (1) קיים סיכוי ממשי לקבלת הטענות המקדמיות שהעלה הנתבע, שיש בהן כדי לסלק את התביעה על הסף;
- (2) על הנתבע להשקיע משאבים רבים כדי להתגונן לגופם של דברים, באופן שאינו מידתי בהתחשב בנסיבות העניין.
- (ב) בית המשפט רשאי להתנות הארכת המועד כאמור בתקנת משנה (א) בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות התובע בהליך זה.
17. בתביעה שעניינה נזק גוף ימציא התובע לנתבע, יחד עם כתב התביעה, תצהיר שיכלול מענה לשאלות המפורטות בטופס 3 שבתוספת הראשונה, אם הן נוגעות לעניין, בלי להגיש העתק לתיק בית המשפט, אלא אם כן בית המשפט הורה אחרת; הנתבע רשאי להגיש לבית המשפט את התצהיר או חלק ממנו במהלך שמיעת הראיות.
18. (א) תובע רשאי להגיש כתב תשובה לכתב ההגנה בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהומצא לו כתב ההגנה; כתב תשובה לא יכלול נימוק תביעה חדש או כל טענה שאינה מתיישבת עם טענותיו הקודמות של בעל דין; לא הגיש התובע כתב תשובה יראו אותו כמכחיש את כל הטענות שנטענו בכתב ההגנה, ובלבד שהתובע לא הודה בהן במפורש.
- (ב) היקפו של כתב התשובה לא יעלה על שלושה עמודים.

19. תביעה אזרחית כאמור בסעיף 77 לחוק תוכתר במילים "תביעה אזרחית נגררת להרשעה בפלילים" ותוגש בתוך תשעים ימים לאחר שפסק הדין בפלילים הפך לחלוט.

20. (א) נקבע בחוק ההוצאה לפועל שיש לראות הליך בבית המשפט כבקשת רשות להתגונן, לא יתגונן נתבע זולת אם ניתנה לכך רשות לפי בקשה שהגיש לפי חוק ההוצאה לפועל.

(ב) בית המשפט יחליט בבקשת הרשות להתגונן על יסוד הבקשה וחקירת המצהיר ואולם רשאי הוא לעשות כן על יסוד האמור בה בלבה.

(ג) במועד בירור בקשת הרשות להתגונן רשאי בית המשפט, בהסכמת בעלי הדין, לקיים את הדיון במחלוקת לגופה.

(ד) בית המשפט רשאי להתנות רשות להתגונן בתנאים, לרבות בדבר מתן ערובה.

(ה) ניתנה רשות להתגונן, יראו את המסמך שהגיש המשיב ככתב תביעה ואת התצהיר שהוגש בתמיכה לבקשת הרשות להתגונן ככתב הגנה.

(ו) ניתנה רשות להתגונן, רשאי בית המשפט לתת כל הוראה בדבר סדרי הדיון בתובענה לרבות הוראה בדבר כתבי טענות, פלוגות והליכים נוספים שייראו סבירים או נחוצים וכן הוא רשאי להורות על קיום קדם-משפט.

סימן ב': כתב תביעה שכנגד

21. (א) נתבע רשאי להגיש תביעה שכנגד עם הגשת כתב ההגנה; תובע שכנגד שהגיש תביעה שכנגד נגד מי שאינו בעל דין בתביעה המקורית, ימציא לו את כל כתבי הטענות שהוגשו עד אותו שלב.

(ב) דין תביעה שכנגד כדין כתב תביעה לכל דבר ועניין והיא אינה תלויה בהמשך קיומה של התביעה העיקרית; התקנות בדבר הגשת כתב תביעה וכתב הגנה כאמור בסימן א' בפרק ג' יחולו, בשינויים המחויבים, על כתב תביעה שכנגד ועל כתב הגנה שכנגד.

(ג) בית המשפט יורה על עיתוי שמיעת התביעה שכנגד וסדר ניהולה.

סימן ג': הודעה לצד שלישי

22. נתבע רשאי לתת הודעה לצד שלישי לכל אדם, במקרים שבהם הוא זכאי ממנו להשתתפות, לשיפוי או לביצוע פעולה בנוגע לסעד הנתבע ממנו או אם מתקיים קשר עובדתי או משפטי משותף בסוגיה שבינו ובין הצד השלישי, הכרוכה בנושא התובענה, ומן הראוי לבררה במשותף.

23. (א) התקנות בדבר הגשת כתב תביעה וכתב הגנה כאמור בסימן א' בפרק ג' יחולו, בשינויים המחויבים, על הודעה לצד שלישי ועל כתב הגנה של צד שלישי להודעה כלפיו.

(ב) להודעה לצד שלישי יצורפו העתקים מכתבי הטענות שהוגשו בתובענה, אם לא הומצאו קודם לכן; הודעה לצד שלישי תוגש בתוך הזמן שנקבע להגשת כתב הגנה לפי תקנה 9(ב).

(ג) דין צד שלישי שהומצאה לו הודעה, כדין נתבע לכל דבר ועניין, ואולם הוא אינו רשאי להגיש תביעה שכנגד.

(ד) רצה צד שלישי לחלוק על ההודעה כלפיו או על כתב התביעה שהוגש נגד בעל הדין שנתן את ההודעה, יגיש כתב הגנה בתוך שישים ימים מהיום שההודעה הומצאה לו.

(ה) בית המשפט יורה על עיתוי שמיעת ההודעה לצד שלישי וסדר ניהולה.

סימן ד': כתבי טענות ומסמכים – הוראות שונות

24. איחוד עילות תביעה
תובע יאחד בכתב תביעה אחד את כל עילות התביעה כלפי נתבע בשל אותה מסכת עובדתית, ורשאי הוא לאחד בכתב תביעה אחד גם עילות תביעה אחרות כלפי אותו נתבע, והכול בכפוף לסמכותו העניינית של בית המשפט.
25. תביעת מלוא הסעד וכל הסעדים בשל עילה אחת
(א) תובע יכול בכתב תביעה את מלוא הסעד שלטענתו הוא זכאי לו בשל עילת התביעה ולא יוכל להגיש תביעה בשל החלק שלא תבע.
(ב) תובע יכול בכתב התביעה את כל הסעדים המבוקשים בשל עילת תביעה אחת, אלא אם כן הרשה לו בית המשפט או הדין מתיר שלא לתבעו במסגרת אותה תביעה; רשות מבית המשפט לא תינתן אלא במסגרת בקשה לפיצול סעדים, שנכללה ברשימת הבקשות לפי תקנה 49(ג).
- (ג) בית המשפט יכריע בבקשה לפיצול סעדים עד תום קדם־המשפט.
26. בעלי דין בתובענה
(א) מותר לצרף בכתב תביעה אחד, כתובע או כנתבע, כל אדם הדרוש לצורך הכרעה ביעילות ובשלמות בתובענה, ובלבד שהתובענה מעוררת שאלה עובדתית או משפטית משותפת לכל בעלי הדין.
(ב) תובע שיש לו ספק באשר לזהות אדם שממנו הוא זכאי לסעד, רשאי לצרף כמה נתבעים, כדי ששאלת החבות והיקפה בנוגע לכל אחד מהם תתברר במהלך הדיון.
27. הסתמכות על עובדות שונות
בעל דין אינו רשאי להעלות בכתבי הטענות טענה שבעובדה סותרת או חלופית, זולת אם אימת בתצהיר כי העובדות כהווייתן אינן ידועות לו.
28. העלאת טענות מקדמיות בכתב הגנה
טענה מקדמית שלא פורטה בכתב ההגנה לא תועלה בשלב מאוחר יותר, אלא אם כן בית המשפט נתן רשות לכך, ובלבד שהטענה התגלתה לבעל הדין במועד שלאחר הגשת כתב ההגנה ולא היה ניתן לגלותה קודם.
29. טענות חוסר סמכות או פורום בלתי נאות
בעל דין יעלה טענת חוסר סמכות או פורום בלתי נאות בהזדמנות הראשונה לאחר הגשת כתב התביעה; אם טענת חוסר הסמכות העניינית נוגעת לסמכות ייחודית של ערכאה או טריבונל מחוץ למערכת בתי המשפט, ניתן להעלות טענה כאמור עד לשיבה הראשונה של שמיעת הראיות.
30. ציון מועד ההגשה האחרון
הגיש בעל דין כתב טענות לבית המשפט, יפרט בשולי כותרת המסמך את המועד האחרון שעליו להגיש את כתב הטענות לפי תקנות אלה או לפי החלטת בית המשפט, ואם הוא משיב או מגיב למסמך אחר – גם מהו המועד שאותו מסמך הומצא לו.
31. צורת כתב טענות
מנהל בתי המשפט יורה על הוראות טכניות בדבר צורת כל מסמך מצורפיו ומבנהו.
32. ניסוח כתב טענות
כתב טענות ינוסח באופן שאינו מבזה, מביש או משתלח.
33. אי־קבלת מסמך
(א) מזכיר משפטי לא יקבל מסמך שאינו ממלא אחר דרישה הקבועה בתקנות אלה או אחר הוראת בית המשפט, ויפרט בכתב את הטעמים לכך תוך הפניה לתקנה או להחלטה שלא מולאה.
(ב) אם טרם חלף המועד להגשת מסמך, ניתן לתקן את הפגם בתוך פרק הזמן שנותן להגשה.
(ג) על אף האמור בתקנת משנה (א) ו־(ב), אם בעל דין בלתי מיוצג, יפרט המזכיר המשפטי גם את הפעולות שבהן נדרש בעל הדין לנקוט כדי לרפא את הפגם ואף רשאי בית המשפט להאריך לבעל דין כאמור את המועד להגשת כתב הגנה או כתב תשובה לבקשה לסעד זמני ובלבד שהמסמך הוגש במועד.

(ד) הרואה את עצמו נפגע מהנחיה, הודעה או כל פעולה אחרת של מזכיר משפטי לרבות איי קבלתו של מסמך רשאי בתוך ארבעה עשר ימים ממועד קבלת ההודעה לדרוש כי העניין יועבר לעיונו ולהכרעתו של שופט בבית המשפט שנשיא בית המשפט ימנה לעניין זה; השופט רשאי להחליט בפנייה על יסוד טענות הפונה בלבד, בלא צורך בקיום דיון.

(ה) מועד ההגשה של מסמך לבית המשפט, לכל עניין, יהיה המועד שבו הוגש לבית המשפט וקבלתו אושרה, למעט אם המסמך המוגש הוא כתב תביעה ואיי קבלתו עלולה להביא להתיישנות התביעה; מסמך שלא אושרה קבלתו רואים אותו כאילו לא הוגש מלכתחילה.

(ו) אין לעורר טענה כי לא היה מקום לקבל מלכתחילה מסמך שהתקבל, ואולם אין בכך כדי לרפא את הפגם או למנוע העלאת טענות לעצם קיומו.

פרק ד': דיון מקדמי בין בעלי הדין ופגישת מהו"ת

34. הצדדים יקימו דיון מקדמי כמפורט בתקנה 35; מטרת הדיון המקדמי היא להביא לידי כך שבעלי הדין ייערכו היטב לקראת הדיון בתביעה וילבנו את יריעת המחלוקת תוך גילוי הדדי ושקיפות מלאה ביניהם, באופן שיאפשר להם להיות מוכנים כראוי לדיון וכן לבחון את האפשרות לפתור את המחלוקת באמצעות מנגנון חלופי ליישוב הסכסוך.
35. (א) בתוך ארבעה עשר ימים ממועד המצאת כתב הטענות האחרון ינהלו בעלי הדין, זולת בעל דין שאיננו מיוצג בידי עורך דין, דיון מקדמי, בין השאר יגיבו לעניינים האלה:
- (1) תיחום הפלוגתות שבין בעלי הדין, מיקודן והאפשרות לצמצמן;
  - (2) האפשרות לפתור את המחלוקת באמצעות מנגנון חלופי ליישוב הסכסוך;
  - (3) החליטו בעלי הדין שלא ניתן למנוע הליך שיפוטי בעניין הסכסוך שביניהם, יבחנו, לכל הפחות, את האפשרות להסכים על הצעדים שיש לנקוט כדי לצמצם ולייעל ככל האפשר את ההליך המשפטי, לרבות הקדמה של העמדת נושא חוות הדעת, אדם או חפץ, לבדיקה בידי מומחה מטעם בעל הדין שכנגד או מינוי של מומחה מוסכם.
- (ב) במהלך הדיון המקדמי יאפשרו הצדדים עיון במסמכים הנחוצים וישיבו זה לזה על שאלות שהמענה להן נחוץ לצורך ליבון הפלוגתות וצמצום המחלוקות ביניהם תוך שהם נוהגים בשקיפות מרבית.
36. בתום הדיון המקדמי ולא יאוחר מארבעה עשר ימים לפני המועד שנקבע לשיבת קדם-המשפט הראשונה, יגישו בעלי הדין דיווח אשר לדיון המקדמי שביצעו, לפי טופס 4 שבתוספת הראשונה; באין הסכמה לדיווח משותף, יגיש כל בעל דין את הטופס האמור מטעמו בלבד.
37. (א) בתקנה זו –
- "יחידת הגישור" – כהגדרתה בתקנות רשימת המגשרים;
- "מגשר מהו"ת" – כמשמעותו בתקנות רשימת המגשרים;
- "ממונה" – עורך דין ביחידת הגישור, שופט או רשם, שנשיא בית המשפט הסמיך אותו לממונה מטעמו לנושא פגישת מהו"ת ומנגנון חלופי ליישוב סכסוך;
- "פגישת מהו"ת" – פגישת מידע, היכרות ותיאום לבחינת האפשרות ליישב את הסכסוך באמצעות מנגנון חלופי ליישוב סכסוך;
- "תקנות רשימת המגשרים" – תקנות בתי המשפט (רשימת מגשרים), התשע"ח-2017.¹²

¹² ק"ת התשע"ח, עמ' 194.

(ב) לא יאוחר מעשרים ימים לאחר שהוגש כתב הטענות האחרון, ימנה הממונה מגשר מהו"ת לצורך קיום פגישת מהו"ת בתובענה שסכומה או ששווי נושאה עולה על 40,000 שקלים חדשים, בין אם בעל הדין באותה תובענה מיוצג בידי עורך דין ובין אם לאו; בית המשפט יודיע לצדדים על מינוי מגשר המהו"ת ויעביר אליו את כתבי הטענות; לעניין זה דין בקשת רשות להתגונן כדין כתב הגנה.

(ג) על מינוי מגשר מהו"ת יחולו הוראות אלה:

(1) יחידת הגישור תורה, בכל תובענה, על זהות מגשר המהו"ת שיקיים את פגישת המהו"ת בכל תובענה, מתוך רשימת המגשרים על יסוד השיקולים המפורטים להלן:

(א) תחומי התמחותו של מגשר המהו"ת ותחום עיסוקו;

(ב) אזורי פעילותו;

(ג) השפות שהוא דובר;

(ד) מאפיינים מיוחדים הנדרשים לצורך הגישור באותה תובענה;

(2) החלטה בדבר זהות מגשר המהו"ת תיעשה, ככל האפשר, באופן שוויוני, ובכפוף לשיקולים המפורטים בפסקה (1);

(3) פרטי מגשר המהו"ת שקיים את פגישת המהו"ת יפורסמו באתר האינטרנט של בתי המשפט.

(ד) פגישת המהו"ת תתקיים בלא עלות, לא יאוחר משלושים ימים ממועד המצאת ההודעה על מינוי מגשר המהו"ת; דינה של פגישת מהו"ת כדין דיון בבית המשפט.

(ה) בפגישת המהו"ת יסביר מגשר המהו"ת לבעלי הדין את עקרונות פגישת המהו"ת ואת היתרונות הגלומים ביישוב הסכסוך במנגנון חלופי ליישוב סכסוך, ויבחן עמם את הנושאים העיקריים שבמחלוקת ואת האפשרות ליישב את הסכסוך.

(ו) בתוך ארבעה עשר ימים מעת פגישת המהו"ת, יודיע מגשר המהו"ת לממונה אם בעלי הדין מסכימים להעביר את הסכסוך לגישור.

(ז) בכל עניין הנוגע למועד פגישת המהו"ת, מקומה, זהות מגשר המהו"ת או זהות המשתתפים, רשאי מגשר המהו"ת או אחד מבעלי הדין להביא את העניין להנחיית הממונה.

(ח) הרואה את עצמו נפגע מהנחיית הממונה, שהוא עורך דין ביחידת הגישור, רשאי להעביר את העניין לעיונו ולהכרעתו של הממונה שהוא רשם או שופט.

(ט) לפגישת מהו"ת יתייצבו בעלי הדין, ורשאים הם להתייצב עם עורכי דינם; ואולם על בעלי דין המפורטים להלן יחול ההסדר המיוחד שלצדם:

(1) לגבי בעל דין המתגורר דרך קבע מחוץ לגבולות המדינה, ולא נמצא בארץ, יתייצב לפגישת מהו"ת מיופה כוחו;

(2) אם בעל הדין הוא מדינה או תאגיד, יתייצב לפגישת מהו"ת נציג מטעמו שהוא בעל תפקיד הבקיא בפרטי הסכסוך; לגבי תאגיד – יהיה נציג כאמור גם מוסמך להחליט בדבר העברת התובענה לגישור ורשאי הוא להתייצב עם פרקליט מטעם בעל הדין, ולגבי המדינה – יגיע הפרקליט המטפל בתיק עם עמדה מוסמכת בעניין העברת התובענה לגישור;

(י) לא התייצב מי מבעלי הדין לפגישת מהו"ת, יחייבו הממונה בהוצאות מגשר המהו"ת ובהוצאות בעלי הדין שהתייצבו לפגישה, זאת בלי לגרוע מסמכויות בית המשפט לגבי אי-מילוי הוראות פרק זה, זולת אם מצא הממונה כי קיימים טעמים שלא לחייב בהוצאות כאמור.

(יא) פגישת מהו"ת תתקיים בבתי המשפט המפורטים בתוספת השנייה.

אי-מילוי
הוראות הפרק

38. (א) בית המשפט רשאי בקדם-המשפט להורות לבעל דין שהפר הוראות תקנות 35 עד 37 למלאן, זולת אם מצא טעמים מיוחדים שלא לעשות כן; הפר התובע הוראות אלה, רשאי בית המשפט, בלי לגרוע משאר סמכויותיו, להתלות את ההליך עד שהוא ימלא אותן כנדרש ואף למחוק את התובענה מטעמים מיוחדים.

(ב) סבר בית המשפט כי בעל דין לא מילא אחר הוראות פרק זה במלואן או בחלקן ולא היתה סיבה מוצדקת להתנהלותו, יחייבו בהוצאות לאלתר לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה, ולא יאוחר מתום ישיבת קדם-המשפט האחרונה, אף אם לאחר מכן מילא אחר ההוראות, זולת אם מצא טעמים מיוחדים שלא לעשות כן.

(ג) בית המשפט יפסוק את שיעור ההוצאות בהתחשב, בין השאר, בהתנהגות בעל הדין בדיון המקדמי ותום לבו, ובכלל זה:

(1) לא גילה לבעל הדין שכנגד מידע שהיה עליו לגלות;

(2) פעילותו בהליך היתה מועטה לעומת מורכבות המחלוקת בין בעלי הדין או לא היתה כנה;

(3) לא פעל כראוי וכנדרש מבעל דין הוגן.

אי-תחולת
הוראות הפרק

39. (א) פרק זה לא יחול על ההליכים המפורטים להלן:

(1) הליך שהוגש בהסכמת בעלי הדין;

(2) תביעה לפינוי מושכר, תביעה אזרחית נגררת להרשעה בפלילים לפי סעיף 77 לחוק, תביעה לפי חוק למניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001¹⁵, ותביעה שנקבעו לגביה סדרי דין מיוחדים בחיקוק אחר;

(3) הליך שבו נשיא בית המשפט או שופט שמינה לכך ולעניין השתתפות בפגישת מהו"ת אף הממונה, התיר לבעל דין, מטעמים מיוחדים, שלא לפעול לפי הוראות פרק זה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), בית המשפט רשאי בכל עת להורות לבעלי הדין לפעול לפי פרק זה, לרבות הפניית בעלי הדין לקיים פגישת מהו"ת.

פרק ה': איחוד תובענות

איחוד דיון
בתובענות

40. (א) בית המשפט רשאי להורות על איחוד הדיון בתובענה הנדונה לפניו עם תובענה התלויה ועומדת באותו בית משפט, אם סבר שיש בדבר כדי ליעל ולפשט את ההליכים או למניעת תוצאות סותרות; החל שופט אחר לדון בתובענה שמבקשים לאחדה, ניתן לאחדה רק בהסכמתו.

(ב) הוגשו תובענות בנושא אחד לבתי משפט אחדים של אותה דרגה במחוזות שיפוט שונים, יחליט נשיא בית המשפט העליון, או שופט אחר של בית המשפט העליון שהוא הסמיך לכך, למי מבתי משפט אלה יהיה שיפוט ייחודי והתובענות שבשאר בתי המשפט יועברו לבית המשפט האמור ויידונו בו במאוחד.

¹⁵ ס"ח התשס"ב, עמ' 6; התשס"א, עמ' 85.

פרק ו': סילוק כתבי טענות

- מחיקת כתב תביעה
41. (א) בית המשפט רשאי להורות על מחיקת כתב תביעה בכל עת על יסוד אחד מנימוקים אלה:
- (1) כתב התביעה אינו מגלה עילת תביעה;
- (2) מכתב התביעה עולה כי התביעה היא טרדנית או קנטרנית;
- (3) התובע מתמיה, באופן שאינו מניח את הדעת, להימנע מלקיים הוראה מתקנות אלה או נמנע מלקיים החלטה או הוראה של בית המשפט;
- (4) כל נימוק אחר שלפיו הוא סבור שראוי ונכון למחוק את התביעה.
- (ב) מחיקת כתב תביעה לפי תקנות אלה אינה מהווה מעשה בית דין.
- מחיקה מחמת שימוש לרעה בהליכי משפט
42. סבר בית המשפט שבעל דין עשה שימוש לרעה בהליכי משפט רשאי הוא, מטעם זה בלבד, למחוק את כתב טענותיו כולו או מקצתו.
- דחיית תביעה במקרים מיוחדים
43. בית המשפט רשאי לדחות תביעה בכל עת בשל קיומו של מעשה בית דין, התיישנות או מכל נימוק אחר, שלפיו הוא סבור כי ראוי ונכון לדחות את התביעה.
- הפסקת תובענה
44. (א) בית המשפט רשאי, לבקשת תובע, להפסיק תובענה, כולה או מקצתה ואף רשאי להתנות זאת בתנאים, ובין השאר, להורות כי הדיון בתביעה החדשה שתוגש יחל בשלב שבו הופסקה הנוכחית.
- (ב) הפסקת תובענה תהיה על דרך של מחיקת כתב התביעה.
- מחיקה מינהלית מחוסר מעש
45. (א) תביעה או בקשה שלא נעשה בה כל מעש מצד בעל דין במשך שישה חודשים בלא הצדקה לכך, תיתן מזכירות בית המשפט התראה בכתב לבעל הדין ארבעה עשר ימים מראש לפחות, שעליו לתת טעם מדוע לא יימחק ההליך; לא ניתן טעם בתוך פרק הזמן האמור – יימחק ההליך בלא צורך בהחלטה שיפוטית; ניתן טעם כאמור – יחליט בית המשפט בעניין.
- (ב) הורה בית המשפט שעל תובע או מבקש לעשות דבר שבסדרי דין או שבנוהג בתוך מועד או זמן, והתובע או המבקש לא עשה כן, בלא שהוארך המועד מראש, ניתן למחוק את כתב הטענות הנוגע בדבר, בלא החלטה שיפוטית, ובלבד שניתנה לו התראה כאמור בתקנת משנה (א); ניתן טעם מדוע לא יימחק ההליך – יחליט בית המשפט בעניין.
- (ג) בעל דין רשאי להגיש לבית המשפט בקשה לביטול המחיקה המינהלית בתוך ארבעה עשר ימים מעת שהומצאה לו הודעת המחיקה ובית המשפט רשאי לבטלה מטעמים מיוחדים.

פרק ז': תיקון כתב טענות

- הוראה לתיקון כתב טענות
46. (א) בית המשפט רשאי בכל עת להורות כי יתוקן כל עניין בכתב טענות או כי יצורף בעל דין או יימחק שמו של בעל דין מכתב התביעה, לשם קיומו של הליך שיפוט ראווי והוגן, תוך התחשבות, בין השאר, בהתנהלותו של מבקש התיקון, השלב הדיוני שבו מוגשת הבקשה, והמטרה שהתיקון המבוקש צפוי להשיג.
- (ב) כתב טענות מתוקן יוגש בתוך ארבעה עשר ימים.
- תשובה לכתב טענות מתוקן
47. (א) החליט בית המשפט להתיר לבעל דין לתקן את כתב טענותיו לפי תקנה 46, יורה אם רשאי בעל הדין שכנגד לתקן כתב טענותיו ואת התנאים לכך.
- (ב) התיר בית המשפט תיקון כתב הטענות של בעל הדין שכנגד כאמור בתקנת משנה (א), יוגש כתב הטענות כאמור בתוך ארבעה עשר ימים אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת; לא תיקן בעל הדין שכנגד את כתב טענותיו בתוך הזמן האמור, יוכל להסתמך על כתב טענותיו המקורי ועל הכחשת המפורט בתיקון.

48. תיקון של טענה עובדתית או הוספתה, טעונים תצהיר תמציתי מטעם בעל הדין שתיקן או הוסיף אותה, המאמת את העובדות האמורות בלבד, בהיקף ובתנאים שיורה בית המשפט בעת מתן ההיתר לתיקון.

פרק ח': בקשות ורשימת בקשות

49. (א) לא יוגשו בקשות כלשהן במועד שלאחר הגשת כתב הגנה עד מועד ישיבת קדם-המשפט הראשונה, זולת אם הבקשה היא אחת מאלה:

- (1) בקשה לסעד זמני לפי פרק ט"ו;
- (2) בקשה לגביית עדות מוקדמת לפי תקנה 73;
- (3) בקשה לעיכוב הליכים לפי סעיפים 5 או 6 לחוק הבוררות או על יסוד תניית שיפוט זר;
- (4) בקשה לבדיקה על ידי מומחה מטעם בעל דין וכל הקשור אליה לפי תקנה 8;
- (5) בקשה לצירוף צד להליך;
- (6) בקשה לאיחוד הדיון בתובענות לפי תקנה 40;
- (7) בקשה לתקן כתבי טענות לפי פרק ז'.

(ב) בקשות המנויות בתקנת משנה (א), זולת בקשה לסעד זמני ובקשה לגביית עדות מוקדמת, יוגשו לא יאוחר מארבעים וחמישה ימים ממועד הגשת כתב הטענות האחרון.
(ג) בעל דין יגיש רשימה שבה יציין את הבקשות שבהן הוא מבקש שבית המשפט ידון, וזאת לא יאוחר מארבעה עשר ימים לפני המועד שנקבע לישיבת קדם-המשפט הראשונה.

(ד) בעל דין אינו רשאי להגיש בקשה לבית המשפט או לציינה ברשימה, אלא אם כן פנה לבעל הדין שכנגד שבעה ימים מראש לפחות והודיעו על הכוונה להגיש בקשה בעניין; האמור לא יחול על בקשה לסעד זמני ארעי כמשמעותו בתקנה 97.

(ה) ברשימת הבקשות יציין בעל הדין את סוג הבקשה ויפרט בתמצית את עניינה של כל בקשה, לרבות את הטענות שהוא מבקש לטעון במסגרתה ואת הראיות שהוא מבקש להביא בתמיכה לה, אם אלה קיימות, ויבהיר מתי ובאיזו מתכונת הוא מבקש לדון בה; הפירוט לא יעלה על עמוד אחד לכל בקשה; בעל הדין שכנגד רשאי להשיב בכתב לרשימת הבקשות בתוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו והיקף התשובה לא יעלה על עמוד אחד לכל בקשה.

(ו) במועד ישיבת קדם-המשפט יקבע בית המשפט את דרכי הדיון בבקשות המנויות ברשימת הבקשות; בית המשפט רשאי, בין השאר, להורות כי בקשות מסוימות יידונו בעל פה בישיבת קדם-משפט או במועד מאוחר יותר שיורה, או שידונו על דרך של בקשה בכתב ורשאי הוא לתת כל הוראה אחרת בנוגע לסדרי הדיון בבקשה, לרבות לעניין היקף הטיעון, בכתב או בעל פה.

(ז) בקשה שלא נכללה ברשימת הבקשות, לא יהיה ניתן להגישו במועד מאוחר יותר אלא ברשות בית המשפט, למעט בקשות המוגשות לאחר מתן פסק דין; רשות כאמור לא תינתן, אלא אם כן שוכנע בית המשפט כי לא היה ניתן לציין את הבקשה ברשימת הבקשות או כי לבעל הדין הצדק סביר למחדלו; אישר בית המשפט הגשת בקשה במועד מאוחר יותר רשאי הוא להורות על דרך הדיון בה.

(ח) בקשה שבית המשפט לא הורה על הדרך להגשתה, תוגש בכתב.

(ט) מועד שנקבע לדיון בבקשה לא ייחשב כמועד ישיבת קדם-משפט לעניין תקנות אלה, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.

הגשת בקשה
בכתב והדיון בה

50.

על בקשה שיש להגיש בכתב, יחולו הוראות אלה:

(1) המבקש יפרט את טיעוניו כולל אסמכתאות, ויצרף לבקשה תצהיר לשם אימות העובדות שביסודה;

(2) החליט בית המשפט, לאחר שענין בבקשה, שאין היא מצריכה תשובה, ידחנה מיד;

(3) החליט בית המשפט שהבקשה מצריכה תשובה, המשיב רשאי להשיב לה בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהומצאה לו, או בתוך מועד אחר שהורה בית המשפט; בתשובתו יפרט את טיעוניו כולל אסמכתאות, ויצרף לה תצהיר לשם אימות העובדות שביסוד התשובה;

(4) בית המשפט רשאי להחליט על יסוד הבקשה והתשובות בלבד, או אם הדבר נדרש, לאחר חקירת המצהירים על תצהיריהם;

(5) הבקשה והתשובה, כל אחת בנפרד, לא יעלו בהיקפן על ארבעה עמודים; התצהירים המצורפים לא יעלו בהיקפם על שלושה עמודים;

(6) בית המשפט רשאי להורות כי הבקשה תידון בעל פה.

(א) הורה בית המשפט כי בקשה תידון בעל פה, ייתן הוראות לגבי היקף וסדר טענות בעלי הדין, חקירת עדים והגשת מסמכים במסגרת הדיון בה.

(ב) ביקש בעל דין לתמוך את בקשתו בראיות, יורה בית המשפט על מועד להגשתן ואם לא הורה כאמור יוגש התצהיר לא יאוחר מארבעה עשר ימים לפני המועד שנקבע לדיון.

(ג) בדיון בעל פה בבקשה יפתח המבקש והמשיב יהיה רשאי להשיב לטיעוניו של המבקש, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.

52. פרק י"א יחול בשינויים המחויבים על הדיון בבקשות, אלא אם כן נקבע אחרת בפרק זה.

53. בתום הדיון בכל בקשה יפסוק בית המשפט את הוצאות הבקשה ועל מי הן חלות, בלא קשר לתוצאות ההליך העיקרי, זולת אם מצא שקיימים טעמים מיוחדים שלא לחייב בהוצאות כאמור.

54. נקבע בדיון שניתן לפנות לבית המשפט בהליך עיקרי שלא על דרך כתב תביעה, לרבות, באבעיה או לקבלת חוות דעת, תוגש הפנייה בבקשה בכתב ויחולו עליה הוראות פרק זה.

55. פניות בעניינים טכניים הנוגעים לניהול שוטף של ההליך לרבות פניות לשינוי מועדים, יוגשו אל בית המשפט בצירוף עמדת בעל הדין שכנגד, זולת אם לא ניתן לצרף כתוצאה מהתנהלותו של בעל הדין שכנגד או בשל נסיבות אחרות שלפונה לא היתה שליטה עליהן ושצוינו בפנייה; בפנייה יצוין התאריך המבוקש לשינוי המועד.

פרק ט': שאלונים, גילוי ועיון במסמכים

56. (א) לאחר שהוגש כתב הטענות האחרון, בעל דין רשאי לשלוח לבעל דין אחר שאלון שיכלול שאלות ובלבד שהן נוגעות לעניין הנדון וגם קבילות בחקירה שכנגד של עד בעל פה ורשאי בעל דין להציג מסמך הנוגע לדברים הנדונים חלק מענה לשאלון; התשובה לשאלון תינתן בתצהיר בתוך שלושים ימים מיום מסירת השאלון או בתוך מועד אחר שיורה בית המשפט.

(ב) השאלון לא יכלול יותר מ-25 שאלות כולל שאלות משנה, ואולם בתובענה לסדר כספי בבית משפט מחוזי שסכומה עולה על שניים וחצי מיליון שקלים – השאלון לא יכלול יותר מ-50 שאלות כולל שאלות משנה.

(ג) בעלי הדין ישלימו את הליך המענה לשאלונים עד שלוש ימים לפני המועד שנקבע לקדם-המשפט הראשון או במועד אחר שיורה בית המשפט.

(ד) בשעת הדיון רשאי בעל דין להשתמש לראיה במקצת מתשובותיו של בעל הדין שכנגד, ולא להגיש לבית המשפט את שאר תשובותיו; אך אם היה בית המשפט סבור שיש קשר בין תשובות אחרות לבין התשובות שהוגשו כראיה עד שאין להשתמש באלה בלעדי אלה, רשאי הוא להורות שיוגשו לבית המשפט גם התשובות האחרות.

57. לאחר שהוגש כתב הטענות האחרון ועד שישים ימים לפני המועד שנקבע לקדם-המשפט הראשון או במועד אחר שיורה בית המשפט, יחליפו בעלי הדין תצהירי גילוי מסמכים המאמתים את רשימת כל המסמכים הנוגעים לעניינים השנויים במחלוקת, המצויים או שהיו מצויים ברשותו או בשליטתו של בעל הדין ושאותרו על ידו לאחר חקירה ודרישה; אם המסמך אינו מצוי עוד ברשותו או בשליטתו, יפרט את הנסיבות הקשורות לכך.

58. (א) עד שלוש ימים לפני המועד שנקבע לקדם-המשפט הראשון או במועד אחר שיורה בית המשפט ישלימו בעלי הדין את הליכי העיון במסמכים ויאפשרו האחד למשנהו לצלמם על חשבון בעל הדין שביקש את העיון, אם לא ניתן למסורם כשהם סרוקים.

(ב) בית המשפט רשאי לדחות את מועד העיון במסמכים מסוימים עד לאחר סיום פרשת התביעה אם שוכנע שעיון במועדו עלול להביא את התובע לשיבוש ראיותיו ולפגוע בגילוי האמת.

59. בקשה בעניין הליך גילוי ועיון, לרבות בקשה בעניין מענה לשאלון ובקשה לדחיית מועד העיון או לגילוי מסמך פלוני, תועלה ברשימת הבקשות לפי תקנה 49(ג).

60. (א) הליכי גילוי ועיון נאותים מהווים תנאי בסיסי לקיומו של הליך שיפוטי ראוי והוגן; סבר בית המשפט שבעל דין לא קיים כראוי את חובתו לפי פרק זה, רשאי הוא לחייבו באופן מיידי בהוצאות ובמקרים מיוחדים אף למחוק את כתב טענותיו.

(ב) לא הוגש תצהיר גילוי מסמכים כלל, יורה בית המשפט על מחיקת כתב הטענות של בעל הדין שלא הגיש את התצהיר, וזולת אם מצא טעמים מיוחדים שלא לעשות כן.

(ג) בלי לגרוע מהאמור בתקנת משנה (א), בעל דין שאינו מגלה מסמך שיש לגלותו או שאינו נענה לדרישה לעיון במסמך שגילה, לא יהיה רשאי להגיש את המסמך כראיה מטעמו באותה תובענה, אלא ברשות בית המשפט לאחר שנוכח לדעת כי היה לבעל הדין הצדק סביר למחדלו.

פרק י': קדם-משפט

61. (א) ישיבת קדם-המשפט תיקבע לאחר שהוגש כתב הגנה וחלף המועד להגשת כתב ההגנה האחרון.

(ב) בית המשפט רשאי להורות שבעלי הדין יתייצבו בעצמם; אם בעל הדין הוא תאגיד – יתייצב נציג מוסמך ואם בעל הדין הוא מדינה – יתייצב נציג מטעמה הבקיא בפרטי ההליך ונציג המוסמך להחליט בעניינה יהיה זמין בטלפון בזמן ישיבת קדם-המשפט.

(ג) בית המשפט רשאי לקיים ישיבת קדם-משפט גם בהיוועדות חזותית, בשיחת ועידה או בכל אמצעי טכנולוגי אחר.

62. התובע יגיש עד ארבעה עשר ימים לפני ישיבת קדם-המשפט הראשונה והנתבע יגיש עד שבעה ימים לפני ישיבה זו את המסמכים המפורטים להלן וכל מסמך נוסף שעליו יורה בית המשפט:

(1) רשימת העדים שבכוונתו להזמין למתן עדות, לשם הצגת מסמכים או למתן תעודת עובד ציבור או תעודה ציבורית; הרשימה תכלול בצד כל עד פירוט תמציתי של הצורך והמטרה של העדות; קיים חשש ממשי להשפעה על עד או אם קיים טעם מספק אחר, רשאי בעל הדין לציין זאת ברשימה בלי לציין את שמו והפירוט הנדרש ובישיבת קדם־המשפט יבורר העניין;

(2) רשימת המסמכים מתוך תצהיר גילוי המסמכים, שבכוונת בעל הדין להגיש כראיה במהלך המשפט.

(א) ככלל, ראוי שבית המשפט ישאף כי שלב קדם־המשפט לא יעלה על שתי ישיבות בבית משפט השלום ועל שלוש ישיבות בבית המשפט המחוזי.

(ב) בישיבת קדם־המשפט יורה בית המשפט על דרכי הדיון בתובענה במטרה לייעלו, לפשטו ולהחישו; בכלל זה רשאי הוא מיוזמתו או לבקשת בעל דין –

- (1) להורות על שלבי הדיון בתובענה ועל המועדים לקיומם;
  - (2) להורות על דרך ועיתוי שמיעת הודעות לצד שלישי ותביעות שכנגד;
  - (3) להורות על אופן ההגשה ועל דרכי הדיון בבקשות המנויות ברשימת הבקשות;
  - (4) לפצל את הדיון ולתת כל הוראה דיונית בנוגע לדרך ליבון המחלוקות;
  - (5) להורות על מתכונת ניהול ההליך, משך זמן הוכחת הטענות וכשרותן של הראיות;
  - (6) להורות על סדר העדים שיתייצבו לדיון או יציגו מסמכים ואת משך זמן החקירות וכן לקבוע שחקירת עד מסוים היא מיותרת ואינה נדרשת;
  - (7) להורות על שמיעת עדות מוקדמת, עדות מחוץ לכותלי בית המשפט או בהיוועדות חזותית וכן על הפקדת ערובה להבטחת הוצאות העדים;
  - (8) למנות מומחה לשם ברור מחלוקת שבין בעלי הדין;
  - (9) להורות לבעלי הדין להגיש תיק מוצגים מאוחד או נפרד שיכלול את המוצגים של כל בעלי הדין;
  - (10) להורות על צירוף בעלי דין ומחיקתם;
  - (11) להורות על תיקון כתבי הטענות, מחיקת כל דבר שאינו דרוש לעניין וברור רשימת השאלות השנויות במחלוקת ועריכת הפלוגתות;
  - (12) לתת סעד זמני;
  - (13) לשמוע על אתר עדות של כל הנוכח באולם בית המשפט, על עובדה שבמחלוקת ולקבל מענה לשאלות בעניינים הנוגעים לסכסוך נושא התובענה;
  - (14) להורות לבעל הדין להשיב בתצהיר על שאלות שונות או על עניינים שונים;
  - (15) למחוק את כתב התביעה או לדחות את התובענה או לתת פסק דין אם מצא שכתב ההגנה אינו מגלה הגנה כלל;
  - (16) להציע לבעלי הדין הצעת פשרה או להציע להם לפסוק על דרך הפשרה או מנגנון חלופי ליישוב הסכסוך.
- (ג) אין באמור בתקנות משנה (א) או (ב) כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לתת החלטות הנוגעות לניהול ההליך גם לפני ישיבת קדם־המשפט.

(ד) בישיבת קדם־המשפט המסכמת יורה בית המשפט על סדרי הדיון בתובענה ובכלל זה, יורה על מועדי שמיעת העדים והסיכומים ויקצוב את משך העדות, זמני החקירות ומשך הסיכומים של כל אחד מהם.

פרק י"א: הדיון

64. (א) לאחר ישיבת קדם־המשפט המסכמת יתקיים דיון במועדים שבית המשפט יורה, רציפות הדיון ובמסגרתו יובאו ראיות בעלי הדין.

(ב) הדיון בהליך שבו החלה שמיעת הראיות יתקיים ברצף והמשך הדיון במועד נדחה יתקיים בתוך ימים ספורים, זולת אם נסיבות העניין מחייבות אחרת; לעניין זה, על בית המשפט להבטיח, ככלל, שחקירה נגדית של עד תהיה מיד ובהמשך לחקירתו הראשית.

65. (א) ככלל יש לקיים כל דיון הקבוע בבית המשפט במועד שנקבע. שינוי מועד דיון

(ב) ביקש בעל הדין לשנות את מועד הדיון, יציין בכותרת הפנייה את המועד שאותו הוא מבקש לשנות ויצרף את המסמכים המאמתים את העובדות המפורטות בפנייתו.

(ג) טעמים כגון שיקולי נוחות, הסכמת בעלי הדין, עומס עבודה, קיום משא ומתן לפשרה או הליך גישור לא יהיו, ככלל, עילה מספקת לשינוי מועד הדיון.

(ד) בפנייה לשינוי מועד דיון שביסודה נסיבות אישיות של בעל דין או בא־כוחו יבחן בית המשפט האם היה ניתן למצוא פתרון סביר אחר שיאפשר את קיום הדיון או את הקדמתו.

(ה) פנייה לשינוי מועד הדיון מחמת קיומם של מספר דיונים באותו מועד תוגש מיד עם היוודע קיומו של דיון מקביל; פנייה שלא תוגש כאמור יכול שתידחה מטעם זה בלבד; שינוי מועד דיון בשל קיומו של דיון מקביל ייעשה רק אם מתברר כי לא ניתן לקיים את שני הדיונים במועדם תוך מיצוי אמצעים סבירים אחרים.

(ו) בכל החלטה בפנייה לשינוי מועד דיון יבחן בית המשפט את מספר הפניות הקודמות שהוגשו בתיק ואת משך הזמן שבו התיק תלוי ועומד.

(ז) בית המשפט רשאי לחייב את הפונה בהוצאות לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה אם סבר שהנסיבות מצדיקות זאת.

66. באין קביעה אחרת המתחייבת מנסיבות העניין, בתחילה תבוא פרשת התביעה ולאחריה פרשת ההגנה; הבאת ראיות מפריכות טעונה רשות מבית המשפט.

67. (א) בית המשפט יחליט אם העדויות הראשיות יישמעו בעל פה או בכתב; בהחלטתו

לגבי אופן שמיעת העדויות ישקול בית המשפט, בין השאר, את היקף הראיות בכתב ובעל פה, את מורכבותה של התביעה וטיב הסכסוך בין הצדדים תוך מתן עדיפות לשמיעת עדויות בעל פה, אם יש בכך כדי לסייע לגילוי האמת ולניהול יעיל של הדיון.

(ב) בלי לגרוע מהאמור בתקנת משנה (א), בתובענה לסעד כספי בבית משפט מחוזי שסכומה עולה על שניים וחצי מיליון שקלים חדשים, תינתן עדיפות למתן עדות בכתב אם יש בכך כדי לסייע לגילוי האמת ולניהול יעיל של הדיון.

(ג) לאחר שהוזהר העד כדן, בעל הדין שזימן את העד יחקרוהו בחקירה ראשית ובעל הדין שכנגד רשאי לחקור את העד בחקירה נגדית; בעל הדין שזימן את העד רשאי לחזור ולחקור אותו בחקירה חוזרת, לגבי עניינים הנובעים מהחקירה הנגדית שנותרה לגביהם אי־בהירות; לעניין תקנת משנה זו, "בעל דין שכנגד" – כל בעל דין המצוי בחזית מחלוקת מהותית עם בעל הדין שזימן את העד או שבית המשפט התיר לו לחקור את העד בחקירה נגדית.

- התנגדות לשאלות 68. במקרה של התנגדות לשאלה שהוצגה לעד, יציין המתנגד את נימוקי התנגדותו לאלתר ובעל הדין המבקש להציג את השאלה ישיב מיד להתנגדות; בית המשפט יכריע בעניין ההתנגדות לשאלה ובעניין קבילותה מיד בתום טיעוני בעלי הדין.
- סמכות בית המשפט בחקירה 69. (א) בית המשפט רשאי לזמן כל אדם לתת עדות, לדרוש מכל אדם הנוכח באולם בית המשפט להעיד, ולשוב ולזמן לעדות נוספת עד שכבר נחקר.
- (ב) בית המשפט רשאי לתת כל הוראה במסגרת חקירת עד ובכלל זה, להציג לעד כל שאלה שתיראה לו או להורות לו להציג כל מסמך המצוי ברשותו או בשליטתו.
- הגשת העתק מסמך 70. (א) בעל דין לא יצרף לכתב טענות נספח מקורי ולא ימסור כראיה לבית המשפט מסמך מקורי אלא את העתקו בלבד, וזולת אם הורה בית המשפט אחרת.
- (ב) הגיש בעל הדין נספח או מסמך מקורי לפי החלטת בית המשפט, יודיע על כך למזכירות בית המשפט בהודעה בכתב שתוכנה במילים "הודעה בדבר הגשת מסמך מקורי".
- (ג) אין באמור כדי לגרוע מהחובה להציג מסמך מקורי מקום שבו קיימת חובה כזו.
- הצגת ראיות במדיה אלקטרונית או דיגיטלית על ידי בעל דין 71. בעל דין המבקש להציג ראיה במדיה אלקטרונית או דיגיטלית, יודיע לבית המשפט על כוונתו לעשות כן לא יאוחר משלושה ימים לפני מועד הדיון; מנהל בתי המשפט רשאי להורות על המתכונת שבה תוגש ראיה ובאין הוראה כאמור – לפי הוראת נשיא בית המשפט.
- עדות בהיוועדות חזותית 72. (א) בית המשפט רשאי להתיר שמיעת עדות בדרך של היוועדות חזותית בתוך שטחה של מדינת ישראל או מחוצה לה לפי הוראות שייתן, אם השתכנע כי התקיימו התנאים האלה:
- (1) הגעתו של העד לבית המשפט שבו נדונה התובענה שבעניינה הוא נדרש להעיד תקשה עליו מאוד, והוא נתן את הסכמתו למתן עדות בדרך זו;
  - (2) עדותו של העד חיונית לשאלות השנויות במחלוקת;
  - (3) אין מניעה מבחינת מדינת החוץ לשמיעת עדות בדרך זו בתחומה.
- (ב) היוועדות חזותית תתאפשר אם המקום שבו ימסור העד את עדותו ואולם בית המשפט שבו נדונה התובענה יכלול, בין השאר –
- (1) מכשור המאפשר לעד לראות ולשמוע במהלך עדותו את המתרחש באולם בית המשפט שבו נדונה התובענה שבעניינה הוא נדרש להעיד, אם בית המשפט מצא שהדבר דרוש בנסיבות העניין;
  - (2) מצלמה המאפשרת צילום תקריב של מסמכים;
  - (3) מסך צפייה מרכזי באולם בית המשפט וכן מסך צפייה אישי לשופט.
- (ג) מנהל בתי המשפט רשאי להורות על דרישות טכניות לעניין האמצעים הנדרשים לשמיעת העדות בהיוועדות חזותית.
- עדות מוקדמת 73. (א) בית המשפט רשאי בכל עת להורות על גביית עדות מוקדמת ועל אופן גבייתה, כל עוד קיים חשש סביר שלא יהיה ניתן לשמוע את העד במועד הרגיל או אם בעלי הדין, המיוצגים כולם בידי עורכי דין, הסכימו לכך.
- (ב) העדות המוקדמת תיגבה בדרך שגובים עדות בבית המשפט ודינה כדין עדות שנשמעה בבית המשפט לכל דבר ועניין, ואם לא ניתן לגבות עדות בדרך כאמור – יכול שעוזר משפטי או מתמחה ישמעו אותה.

(ג) אם העדות המוקדמת לא נשמעה לפני שופט או לא הוקלטה – היא תיקרא לפני העד, ואם הודה בנכונותה – יחתום עליה, וכן יחתום עליה גובה העדות כאמור.
(ד) אם בשעת גביית עדות כאמור הובעה התנגדות לשאלה מסוימת, תתועד השאלה, ההתנגדות, הנימוקים בעד ונגד והתשובה בפרוטוקול; בסמוך לאחר קבלת הפרוטוקול יכריע בית המשפט אם יש לקבל את ההתנגדות או לנהוג בתשובה בדרך אחרת.
(ה) העדות המוקדמת תצורף לפרוטוקול תיק בית המשפט.

74. (א) סיכומי טענות בעלי הדין יישמעו בעל פה בהקדם האפשרי לאחר סיום הבאת הראיות; בית המשפט רשאי במקרים המתאימים בלבד להורות שסיכומי הטענות על הפרשה כולה או על שאלה מסוימת שהורה, יוגשו בכתב.
(ב) בית המשפט יורה על סדר סיכומי הטענות, משך הטענות שבעל פה או היקף הטענות שבכתב.
(ג) דין אי-הגשת סיכומי הטענות בכתב במועד, כדין אי-התייצבות לדיון.
75. לא התייצב בעל דין ולא ניתן טעם סביר לאי-ההתייצבות, יחולו הוראות אלה:
(1) לא התייצב התובע, ימחק בית המשפט את כתב תביעתו או ידחה את התביעה אם מצא טעמים מיוחדים לדחייה;
(2) לא התייצב הנתבע והתובע התייצב, רשאי התובע להוכיח את תביעתו, ויהיה זכאי לסעד שביקש לפי הראיות שהתקבלו.
76. בית המשפט רשאי בכל עת להורות על הפרדת הדיון ולדון תחילה בחלק מהמחלוקות, העילות או הסעדים, לצורך ייעול ההליך וככל שיראה לנכון.
77. נבצר משופט, מכל סיבה שהיא, לסיים את הדיון, רשאי שופט אחר להמשיך מן השלב שבו הפסיק קודמו.

פרק י"ב: דיון מהיר

78. (א) פרק זה יחול על תביעה, באחד ממקרים אלה:
(1) תביעה שסכומה או שווי נושאה אינו עולה על 75,000 שקלים חדשים, זולת כל אלה:
(א) תביעה שהוגשה בקשה לאשרה כתובענה ייצוגית;
(ב) תביעה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975;¹⁴
(2) תביעה לפינוי מושכר.
(ב) בית המשפט רשאי להורות כי תביעה המוגשת לבית משפט השלום, שאינה תביעה הנדונה במסלול דיון מהיר, תידון כתביעה במסלול כאמור, אם סבר כי היא מתאימה לכך.
(ג) בית משפט רשאי בכל עת, להורות כי תביעה או תביעה שכנגד במסלול דיון מהיר תועבר למסלול דיון רגיל, אם מצא כי היא אינה מתאימה להתנהל בדיון מהיר.
79. בעל דין יצרף לכתב טענות בתובענה בדיון מהיר תצהיר מטעמו ערוך לפי נוסח טופס 5 שבתוספת הראשונה, לשם אימות העובדות שבכתב הטענות וכן חוות דעת מומחה, אם נדרש; תצהיר בעל דין שלא צורף לכתב הטענות בעת הגשתו, לא יוגש, אלא ברשות בית המשפט; בעל דין רשאי לצרף תצהיר של אדם אחר, ובלבד שיפרט בתצהיר מטעמו מדוע העובדות שבכתב הטענות אינן בידיעתו.

¹⁴ ס"ח התשל"ה, עמ' 234.

80. (א) כתב הגנה במסלול דיון מהיר יוגש בתוך ארבעים וחמישה ימים ממועד המצאת כתב התביעה לידי הנתבע.

(ב) נתבע במסלול דיון מהיר רשאי עם הגשת כתב ההגנה לתת הודעה לצד שלישי לפי תקנה 22 ו-23, אם ניתנה לכך רשות בית המשפט, ואולם המועד להגשת כתב הגנה על ידי הצד השלישי הוא ארבעים וחמישה ימים.

(ג) בית המשפט יורה על מועד ישיבת קדם-משפט בדיון מהיר שלא יהיה מאוחר מתשעים ימים ממועד הגשת כתב ההגנה האחרון; בדיון מהיר ראוי שתקיים ישיבה אחת בלבד של קדם-משפט.

(ד) בית המשפט יורה על מועד לדיון במסלול דיון מהיר שלא יהיה מאוחר משישה חודשים ממועד הגשת כתב ההגנה האחרון.

(ה) החלטה בבקשה שהוגשה במסלול דיון מהיר תינתן בתוך שבעה ימים ממועד הדיון בה, או ממועד הגשת תשובת המשיב לבית המשפט, לפי העניין.

(ו) הדיון בתובענה במסלול דיון מהיר יסתיים בתוך יום אחד; סבר בית המשפט כי יש צורך בכך, רשאי הוא להורות על ימי דיון נוספים, ככל האפשר, ברציפות עד גמר חקירת העדים; לא יידחה המועד לדיון בתביעה ביותר מארבעה עשר ימים מיום הדיון האחרון בה, אלא באישור נשיא בית המשפט או סגנו שהוא הסמיך לכך.

(ז) בעלי הדין רשאים להגיש לבית המשפט, עד ארבעה עשר ימים לפני המועד שנקבע לדיון, רשימת אסמכתאות משפטיות ועיקרי טיעון בכתב בהיקף שלא יעלה על חמישה עמודים סך הכול; סיכום טענות בעלי הדין יהיה בעל פה ביום הדיון בתובענה לאחר סיום הבאת הראיות, אלא אם כן בית המשפט הורה אחרת מטעמים מיוחדים.

81.

(א) תביעה לפינוי מושכר לפי פרק זה לא תכיל סעדים נוספים והתובע רשאי לתבוע בהליך נפרד, בלא צורך בקבלת רשות מבית המשפט, סעדים נוספים בשל אותה עילה; אם הוגשה תביעה נוספת, יודיע על כך התובע לבית המשפט ויידרש לציין אם מתקיימים בתביעה התנאים הנדרשים לצורך קיום דיון בה במסלול של דיון מהיר.

(ב) כתב הגנה בתביעה לפינוי מושכר יוגש בתוך שלושים ימים ממועד המצאת כתב התביעה.

(ג) נתבע בתביעה לפינוי מושכר אינו רשאי להגיש תביעה שכנגד או הודעה לצד שלישי.

(ד) בתביעה לפינוי מושכר לא תתקיים ישיבת קדם-משפט וההוראות לעניין ישיבה כאמור לא יחולו על הליך מסוג זה.

(ה) בית המשפט יורה על מועד לדיון בתביעה לפינוי מושכר שלא יהיה מאוחר משלושים ימים ממועד הגשת כתב ההגנה האחרון.

82.

(א) עם תום הדיון בתובענה ולכל המאוחר בתוך ארבעה עשר ימים, ייתן בית המשפט פסק דין, זולת אם נשיא בית המשפט אישר לתת את פסק הדין במועד מאוחר יותר.

(ב) פסק הדין יהיה מנומק באופן תמציתי, זולת אם סבר בית המשפט כי יש צורך בהנמקה מפורטת משום שיש בפסק הדין חידוש או חשיבות מיוחדת לציבור או מטעמים מיוחדים אחרים.

פרק י"ג: עדים

83. (א) בעל דין יודיע לעד המופיע ברשימת העדים שהגיש או ברשימת העדים שתוקנה ברשות בית המשפט, על כוונתו להזמין לעדות או לשם הצגת מסמכים; הודעה כאמור תימסר לעד זמן מספיק לפני מועד מתן העדות והיא תכלול את המקום והמועד שבו הוא נדרש להתייצב; לא התייצב העד לעדות לפי הודעת בעל הדין, לא תשמש אי-היענותו עילה לדחיית הדיון אלא מטעמים מיוחדים.
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) או נוסף על האמור בה, בעל דין רשאי להגיש לבית המשפט בקשה להזמנת עד בתוך ארבעה עשר ימים מעת קביעת מועד הדיון ובכל מקרה לא פחות מארבעה עשר ימים לפני מועד הדיון.
- (ג) הוגשה בקשה להזמנת עד לפי תקנת משנה (ב), רשאי בית המשפט להמציא לעד הזמנה למתן עדות לפי הפרטים שמסר בעל הדין ורשאי הוא להורות לבעל הדין לבצע את ההמצאה באמצעות בא כוחו או מי מטעמו, שאינו בעל הדין; התבקש בעל הדין להשלים פרטים הדרושים להמצאה ולא עשה כן, יראוהו כמי שמוותר על ההזמנה באמצעות בית המשפט.
- (ד) עובד ציבור לא יידרש לתת עדות בעל פה, אם ניתן לגבות את עדותו באמצעות תעודת עובד ציבור או תעודה ציבורית, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.
84. בעל דין המבקש מבית המשפט להזמין עד יתחייב בבקשה לשלם לו את הוצאותיו כפי שיפסוק בית המשפט, ורשאי בית המשפט להתנות את הזמנתו של עד בהפקדת ערובה בסכום שיוורה.
85. (א) עד שהוזמן למתן עדות לפי תקנות אלה, יתייצב לכל ישיבה שאליה יוזמן.
- (ב) מי שהוזמן להציג מסמך רשאי לעשות כן באמצעות אדם אחר, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.
86. נענה אדם להזמנה להעיד בבית משפט, רשאי בית המשפט להורות לבעל הדין שביקש להזמין לשאת בהוצאותיו כפי שיפסוק.
- פרק י"ד: מומחים**
87. (א) רצה בעל דין להוכיח עניין שברפואה, יצרף לכתב טענותיו חוות דעת של מומחה בתחום מומחיותו, שנערכה לפי סעיף 24 לפקודת הראיות; לחוות הדעת תצורף רשימת האסמכתאות שהמומחה מסתמך עליהן; אסמכתאות שלא ניתן לאתחן בנקיטת אמצעים סבירים, יצורפו לחוות הדעת.
- (ב) רצה בעל דין להוכיח עניין שבמומחיות, שאינו עניין שברפואה, יגיש לבית המשפט חוות דעת של מומחה לאותו עניין לא יאוחר מתשעים ימים לפני מועד הדיון לשמיעת הראיות או במועד אחר שהורה בית המשפט.
- (ג) רצה בעל דין לחלוק על חוות דעת מומחה שצורפה לכתב טענות, רשאי הוא לשלוח לבעל הדין שכנגד דרישה בכתב להעמיד את נושא חוות הדעת, אדם או חפץ, לבדיקה בידי מומחה מטעמו וחוות הדעת תומצא לבעל הדין שכנגד גם אם לא הוגשה לבית המשפט; חוות דעת נגדית תוגש בתוך שישים ימים מהיום שבעל הדין שכנגד הסכים לבדיקה.
- (ד) נדרש בעל דין שכנגד כאמור בתקנת משנה (ב), ייעתר לדרישה בלא דיחוי, זולת אם קיימת הצדקה לסירוב.

(ה) בית המשפט רשאי, אם מצא הצדקה לכך, לפטור בעל דין מצירוף חוות דעת לכתב הטענות או לדחות את מועד הגשתה; התובע והנתבע יבקשו את הפטור או את הדחייה כאמור בבקשה בכתב לכל המאוחר עם הגשת כתב התביעה וכתב ההגנה בהתאמה; הדיון בתביעה או בכל בקשה אחרת בעניינה יעוכבו עד לקבלת החלטה של בית המשפט בבקשה למתן הפטור או הדחייה.

(ו) בעל דין המגיש חוות דעת של מומחה מטעמו ידאג להתייצבותו לחקירה בבית המשפט, זולת אם בעל הדין שכנגד הודיע שהוא מוותר על חקירתו.

(א) בית המשפט רשאי בכל עת למנות מטעמו מומחה, כמה מומחים או צוות של מומחים למתן חוות דעת בעניין שבמומחיות, ולתת מזמן לזמן הוראות והנחיות בנוגע למילוי התפקיד. 88.

(ב) בהחלטתו למנות מומחה מטעם בית המשפט ישקול בית המשפט, בין השאר, את שווי נושא התביעה, עניינה, היקף וסוג המחלוקת שבין בעלי הדין או שבין המומחים מטעם בעלי הדין.

(ג) מונה מומחה מטעם בית המשפט והוגשו באותו עניין גם חוות דעת מומחים מטעם בעלי הדין, לא יחקרו המומחים מטעם בעלי הדין, זולת אם הודיע בעל דין על רצונו לחקור את כולם או מקצתם; הודיע כך בעל דין, יחקרו המומחים כאמור באופן ובהיקף כפי שיוורה בית המשפט בהתחשב בנסיבות העניין, ובשים לב לחוות דעתו של המומחה מטעם בית המשפט ולעדויותו.

(ד) מונה מומחה מטעם בית המשפט בהסכמת בעלי הדין, יראו הסכמה זו כהסדר דיוני הכולל את ההוראות המפורטות להלן, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת:

(1) לא יוגשו חוות דעת מומחה מטעם בעלי הדין;

(2) יראו חוות דעת מומחה שהגישו בעלי הדין קודם למינוי המומחה מטעם בית המשפט, כאילו לא התקבלו כראיה.

(א) לצורך מניעת ניגוד עניינים, יצהיר מומחה מטעם בית המשפט מיד עם קבלת המינוי ובטרם יחל תפקידו על זיקות אישיות העשויות להיות לו בנוגע להליך, לבעלי הדין או לבית המשפט; ההצהרה תהיה ערוכה לפי הנוסח בטופס 6 שבתוספת הראשונה ותומצא לבית המשפט ולבעלי הדין. 89.

(ב) מינוי המומחה ייכנס לתוקף עם המצאת ההצהרה לבית המשפט, ואולם אם המומחה הצהיר על זיקות כאמור, רשאי בית המשפט, לבקשת בעל דין או מיוזמתו, להתלות או לבטל את המינוי.

מומחה מטעם בית המשפט רשאי לדרוש מבעל דין להעמיד לבדיקה את נושא חוות הדעת; כמו כן הוא רשאי לדרוש מבעל דין לאפשר לו לשמוע את דעתו של מומחה שנתן חוות דעת מטעם בעל דין ולקבל מכל אדם או מוסד את העתקי הרשומות הנוגעות לנושא הבדיקה כאמור. 90.

(א) מומחה מטעם בית המשפט יגיש את חוות דעתו בתוך שישים ימים מיום שנודע לו על המינוי. 91.

(ב) חוות דעת מומחה מטעם בית המשפט תוגש בצירוף רשימת האסמכתאות שהוא הסתמך עליהן בחוות דעתו; אסמכתאות שלא ניתן לאתרן בנקיטת אמצעים סבירים, יצורפו לחוות הדעת.

מומחה מטעם
בית המשפט

הערך ניגוד
עניינים

סמכותו של
מומחה מטעם
בית המשפט

חוות דעת מומחה
מטעם בית המשפט

(ג) בעל דין רשאי לבקש מבית המשפט רשות לשלוח למומחה שאלות הבהרה בנוגע לחוות דעתו, לא יאוחר מארבעה עשר ימים ממועד קבלת חוות הדעת; המומחה ישיב על שאלות ההבהרה בתוך שלושים ימים ממועד קבלת החלטת בית המשפט ויראו את תשובותיו כחלק בלתי נפרד מחוות דעתו.

(ד) בעל דין רשאי לחקור מומחה מטעם בית המשפט ובלבד שהודיע על כך לבית המשפט ולבעלי הדין וביקש את הזימון לא יאוחר משיבת קדם-המשפט המסכמת; ניתנה חוות דעת המומחה לאחר סיום קדם-המשפט, יודיע בעל הדין על רצונו לחקור את המומחה ארבעים וחמישה ימים לפחות לפני המועד הקבוע לשמיעת הראיות או בתוך שבעה ימים ממועד קבלת חוות הדעת, לפי המאוחר.

שכרו והוצאותיו של מומחה מטעם בית המשפט

92. (א) בית המשפט רשאי להורות על שכרו והוצאותיו של מומחה מטעם בית המשפט ועל אופן תשלומם, לרבות בעניין המענה לשאלות ההבהרה והחקירה בבית המשפט ולהטילם על בעלי הדין או על מי מהם.

(ב) בית המשפט רשאי להורות בכל עת לבעלי הדין או למי מהם, להפקיד ערובה, להבטחת תשלום שכרו והוצאותיו של המומחה מטעם בית המשפט או לשלם למומחה במישרין, ובגמר המשפט יחליט בית המשפט מי יישא בשכר ובהוצאות אלה.

אי-קיום הוראות

93. (א) בעל דין שלא צירף חוות דעת לכתב טענותיו ובית המשפט לא פטר אותו מכך לא רשאי להשמיע עדות של מומחה ולא יוכל להוכיח עניין שבמומחיות מטעמו לעניין הנדון, זולת אם היתה זו חוות דעת נגדית או אם בית המשפט סבר כי יש לאפשר לו לעשות כן מטעמים מיוחדים.

(ב) בלי לגרוע מסמכויות בית המשפט לפי תקנות אלה, בעל דין שלא נענה לדרישה או הוראה של בית המשפט לפי פרק זה או שלא נענה במידה מספקת, ואי-היענות היתה בלא הצדק סביר, לא ייזקק בית המשפט להוכחה של עניין שבמומחיות מטעמו לעניין הנדון.

פרק ט"ו: סעדים זמניים

סימן א': כללי

מטרת הסעד הזמני

94. מטרת הסעד הזמני היא להבטיח זכות לכאורה במהלך ההליך המשפטי ואת קיומו התקין והיעיל של ההליך או את ביצועו הראוי של פסק הדין.

בקשה לסעד זמני

95. (א) בקשה לסעד זמני תוגש בכתב ובכפוף לפרק זה.

(ב) הוגשה בקשה למתן סעד זמני במסגרת תביעה, רשאי בית המשפט לתת את הסעד המבוקש, אם שוכנע, על בסיס ראיות מספקות לכאורה בקיומה של עילת תביעה, בקיום התנאים למתן הסעד כאמור בפרק זה ובנחיצות הסעד הזמני לצורך הגשמת המטרה.

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (ב), בית המשפט רשאי לתת סעד זמני או ארעי גם בטרם הגשת כתב תביעה אם שוכנע כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין, ובלבד שהתביעה תוגש בתוך שבעה ימים ממועד מתן הצו או בכל מועד אחר שעליו יורה בית המשפט.

(ד) בהחלטתו אם לתת סעד זמני וכן בקביעת סוג הסעד, היקפו ותנאיו, ישקול בית המשפט, בין השאר, את השיקולים האלה:

(1) הנוק שעלול להיגרם למבקש אם לא יינתן הסעד הזמני לעומת הנוק שעלול להיגרם למשיב אם יינתן הסעד הזמני, וכן נזק העלול להיגרם לאדם אחר או לעניין ציבורי;

(2) אם אין סעד אחר שפגיעתו במשיב קלה יותר, המשיג את התכלית שלשמה נועד הסעד הזמני;

(3) תום לבם של בעלי הדין, הן בקשר לגוף העניין והן בקשר להגשת התביעה ובקשת הסעד הזמני, והאם המבקש לא השתהה יתר על המידה בנסיבות העניין בהגשת כתב התביעה או בהגשת הבקשה לסעד הזמני.

96. התחייבות עצמית וערובה

(א) סעד זמני יותנה בהתחייבות עצמית של המבקש לפיצוי כמפורט בתקנת משנה (ב), וכן בערובה כמפורט בתקנת משנה (ג) לשם פיצוי בשל כל נזק שייגרם למי שמופנה אליו הצו כתוצאה ממתן הצו הזמני, אם יפקע הצו או יצומצם היקפו.

(ב) התחייבות עצמית של מבקש תצורף לבקשה ותהיה ערובה לפי הנוסח בטופס 7 שבתוספת הראשונה; התחייבות עצמית לא תהיה מוגבלת בסכום, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.

(ג) המבקש יפקיד ערובה מספקת, להנחת דעתו של בית המשפט, ואולם בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים, לפטור את המבקש מהפקדת ערובה, אם סבר שהדבר צודק וראוי בנסיבות העניין וכן רשאי להתנות את מתן הסעד הזמני בכמה ערובות; הסעד הזמני ייכנס לתקפו רק עם הפקדת כל הערובות שעליהן הורה בית המשפט, זולת אם בית המשפט הורה אחרת מטעמים מיוחדים.

97. הדיון בבקשה

(א) בלי לגרוע מסמכויות בית המשפט הנתונות לו לפי פרק ח', הבקשה למתן סעד זמני תידון במעמד בעלי הדין, ואולם בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים, לתת סעד זמני ארעי במעמד צד אחד, אם שוכנע, על בסיס ראיות מספקות, כי קיים חשש סביר שהעוכב שייגרם כתוצאה מקיום הדיון במעמד בעלי הדין או הבאת הבקשה לירידת המשיב תסכל את מטרת הסעד הזמני או תגרום למבקש נזק חמור.

(ב) הסעד הזמני הארעי יעמוד בתוקפו לפי האמור בו או עד למתן החלטה אחרת.

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (א), יידונו בקשות לצו עיקול זמני וצו לתפיסת ראיות במעמד צד אחד, זולת אם סבר בית המשפט כי אין בקיום דיון במעמד בעלי הדין כדי לסכל את מטרת הצו.

(ד) נתן בית המשפט סעד זמני ארעי במעמד צד אחד, יומצאו במסירה אישית למשיב העתקים של הצו, הבקשה והמסמכים המצורפים אליה וכן העתק כתב הערבות, בלא דיחוי ולא יאוחר משלושה ימים ממועד מתן הצו, אלא אם כן הורה בית המשפט על מועד מאוחר יותר מטעמים מיוחדים; לבקשת המחזיק, יורה בית המשפט למבקש להמציא למחזיק בהקדם האפשרי את העתק הבקשה ואת המסמכים המצורפים אליה; נקבע דיון במעמד בעלי הדין, תימסר הודעה על מועד הדיון למשיב ולמחזיק, אם יש כזה, עם המצאת הצו הזמני.

(ה) במסגרת ההחלטה המעניקה סעד זמני ארעי, למעט צו עיקול זמני או צו לתפיסת ראיות, יורה בית המשפט על מועד לדיון במעמד בעלי הדין בהקדם האפשרי ככל האפשר ולא יאוחר מארבעה עשר ימים מיום מתן הסעד הזמני הארעי; ימי פגרה יובאו במניין הימים; בית המשפט רשאי להורות על מועד מאוחר יותר לדיון, אם מצא טעמים מיוחדים לכך.

(ו) ניתן צו עיקול זמני או צו לתפיסת ראיות, במעמד צד אחד, רשאי המשיב, והמחזיק, אם יש כזה, לבקש את ביטול הצו בתוך שלושים ימים ממועד המצאתו; הוגשה בקשה לביטול הצו, יקיים בית המשפט דיון במעמד בעלי הדין בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מארבעה עשר ימים מיום הגשת הבקשה לביטול; ימי פגרה יובאו במניין הימים; בית המשפט רשאי להורות על מועד מאוחר יותר לדיון, אם מצא טעמים מיוחדים לכך.

(ז) בית המשפט יקיים את הדיון בבקשה למתן סעד זמני או לביטולו בלא דיחוי; בית המשפט יקיים, ככל האפשר, את הדיון ביום דיונים אחד וישמע את סיכום טענות בעלי הדין בעל פה מיד לאחר סיום הבאת הראיות.

(ח) בית המשפט הדין בבקשה לסעד זמני ייתן את החלטתו עם תום הדיון בבקשה, ולכל המאוחר בתוך ארבעה עשר ימים לאחר תום הדיון; לא נתן את החלטתו במועד האמור, ייתן על כך הודעה מנומקת בכתב לנשיא בית המשפט.

98. לבקשת בעל דין רשאי בית המשפט לעיין מחדש בסעד זמני שניתן, או בתנאיו, אם סבר

כי הדבר מוצדק בשל נסיבות שהשתנו או עובדות חדשות שהתגלו מאז מתן הצו ולא היה ניתן לגלותן בשקידה סבירה קודם לכן או בשל חלוף הזמן או אם מצא שיש מקום לשנות את היקפו או את התנאים שבהם ניתן.

99. בית המשפט רשאי להורות על הקדמת מועד הדיון בתובענה, חלף מתן סעד זמני, אם סבר כי יהיה בכך כדי לייעל את הדיון והדבר לא יפגע באופן בלתי מידתי בבעלי הדין.

100. סעד זמני יפקע – פקיעת הסעד הזמני

(1) בתום המועד שצוין בו או עם מתן פסק הדין, זולת אם בית המשפט הורה אחרת;

(2) אם הצו ניתן במעמד צד אחד ולא הומצא למשיב כאמור בתקנה 97(ד), זולת אם בית המשפט הורה אחרת, מטעמים מיוחדים;

(3) אם הצו ניתן לפני הגשת התביעה ולא הוגש כתב תביעה בתוך שבעה ימים ממועד מתן הצו או במועד אחר שהורה עליו בית המשפט;

(4) אם בית המשפט הורה על ביטולו או שהוא בטל לפי כל דין.

101. לא הוגשה לבית המשפט תביעה או בקשה לפיצויים בשל נזק שנגרם עקב מתן הסעד הזמני, בתוך תשעים ימים ממועד פקיעת הסעד הזמני, תוחזר למבקש הערובה; בית המשפט רשאי להאריך מזמן לזמן את התקופה האמורה, אם מצא טעמים מיוחדים לכך.

סימן ב': עיקול זמני

102. בסימן זה, "מחזיק" – אדם, זולת המשיב בבקשה לסעד זמני, שברשותו מצויים נכסים שלגביהם התבקש או ניתן סעד זמני.

103. (א) בתביעה לסכום כסף רשאי בית המשפט להטיל עיקול זמני על נכסים של המשיב שברשותו או ברשות המבקש או ברשות מחזיק, ובתביעה לדבר שבעין רשאי בית המשפט לצוות על עיקול הנכס הנתבע, והכול אם שוכנע כי קיים חשש סביר שאי-מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין.

(ב) הומר נכס שעוקל בערובה של המשיב או של צד שלישי, יחול על הערובה סימן זה.

(ג) נתן בית המשפט צו עיקול על מקרקעין, יורה בית המשפט על רישום הערה בפנקס המקרקעין, והמבקש יודיע על כך לרשם המקרקעין.

104. (א) ניתן צו עיקול על נכסי המשיב שבידי מחזיק, יודיע בית המשפט למחזיק, עם הטלת העיקול, כי עליו להשיב בכתב, בתוך שלושים ימים או בתוך מועד אחר שהורה, אם הנכסים מצויים בידו, אם הם שייכים למשיב ואם יש למחזיק טענה לזכות לגביהם; בהודעה למחזיק יצינו פירטי המבקש ובא כוחו; תשובתו של המחזיק תוגש לבית המשפט והעתק ממנה ימציא המחזיק, במישרין, למבקש; הודה מחזיק בתשובתו כי מצויים בידו נכסי המשיב או כי הם שייכים למשיב, לא יחזור בו מהודאתו, זולת אם בית המשפט נתן לו רשות לכך מטעמים מיוחדים.

(ב) לבקשת המחזיק ימצא לו המבקש, בתוך שבעה ימים מיום בקשתו, העתק מבקשת העיקול והתצהיר.

(ג) המחזיק רשאי להגיש בקשה לביטול צו העיקול או להגבלתו, לא יאוחר משלושים ימים מיום שהומצא לו העתק מבקשת העיקול והתצהיר.

(ד) הורה המחזיק שהנכס שייך למשיב, יורה בית המשפט כיצד לנהוג לגביו.

105. מחזיק שלא הורה (א) לא הורה המחזיק כי נכסי המשיב מצויים בידו, או התנגד מכל טעם אחר לאישור העיקול או לא השיב כלל בתוך המועד שנקבע לו, רשאי המבקש בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהומצא לו תשובת המחזיק או מתום המועד כאמור בתקנה 104(א), להגיש לבית המשפט בקשה מנומקת בכתב לאישור העיקול; לא ביקש המבקש את אישור העיקול, העיקול בטל בתום ארבעה עשר הימים האמורים, לגבי כל נכס שהמחזיק לא הורה שהוא מצוי בידו.

(ב) דינה של בקשה כאמור כדין כתב תביעה; דינו של מחזיק לעניין אישור העיקול כדינו של נתבע, בשינויים המחויבים לפי העניין.

(ג) הדיון בבקשה כאמור יכול שיהיה בכל שלב של הדיון בתובענה, ואף לאחר שניתן בה פסק דין, כפי שבית המשפט יורה.

106. עיקול זמני לטובת תובע שזכה בתביעתו זכה התובע בתביעתו, ימשיך העיקול הזמני לעמוד בתוקפו עד שפסק הדין יבוצע או עד להוראה אחרת של בית המשפט; בפסק הדין רשאי בית המשפט לתת הוראות בנוגע לעיקול הזמני ולפסוק הוצאות בקשר אליו.

107. החלת חוק ההוצאה לפועל חוק ההוצאה לפועל יחול על ביצוע עיקול זמני לפי סימן זה, ואם זכה התובע בתביעתו, ימשיכו בפעולות לפי אותו חוק, וזאת אם בית המשפט הורה אחרת.

108. המצאה למדינה (א) המצאה למדינה של צו לפי סימן זה תהיה בהמצאתו למשרד חשב המשרד שבידו נמצא הנכס נושא הצו.

(ב) המצאה לתאגיד בנקאי, כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981¹⁵, של צו לפי סימן זה, תהיה למשרד הראשי שלו.

סימן ג': צו מניעה זמני

109. צו מניעה זמני בית המשפט רשאי להורות למשיב להימנע מלעשות או להימנע מלהוסיף ולעשות, בעצמו או באמצעות מי מטעמו, פעולה כלשהי, אם שוכנע כי קיים חשש סביר שאימתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצועו הראוי של פסק הדין.

110. תקנות 103(ג) ו-106 יחולו על צו מניעה זמני בשינויים המחויבים.

סימן ד': כינוס נכסים זמני

111. מינוי כונס נכסים (א) בית המשפט רשאי למנות כונס נכסים זמני (להלן בסימן זה – כונס) על נכסים מסוימים שברשות המשיב או ברשות מחזיק, אם שוכנע כי קיים חשש ממשי לפגיעה ניכרת בערכם של הנכסים או ביכולת מימושם או לכך שהמשיב או אדם אחר מטעמו עומד להעלים את הנכסים או להשמידם או כי הנכסים הופקו תוך ביצוע המעשה או המחדל נושא התביעה או שימשו לביצועו, וכי אימתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין.

(ב) בית המשפט הדין בבקשה למינוי כונס יביא בחשבון את סכום החוב או שווי הנושא, את הסכום שהכונס יכול להשיג לפי המשוער ממכירת הנכסים או ניהולם, את העלויות המשוערות הכרוכות במינויו ובביצוע תפקידו, ואת הנזק העלול להיגרם לנתבע עקב מכירת הנכסים או ניהולם בידי כונס, ורשאי הוא להורות על עריכת בדיקה או חקירה בכל עניין הקשור לכך.

¹⁵ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

112. (א) בבקשה למינוי כונס יציע המבקש, בכפוף לאמור בתקנת משנה (ב), מועמד לשמש ככונס, ויצרף את הסכמת המועמד בכתב למינוי.

(ב) בית המשפט לא ימנה אדם לכונס אם יש בינו לבין מי מבעלי הדין קשר אישי או מקצועי, זולת אם הסכימו בעלי הדין למינוי, או אם סבר, מטעמים מיוחדים, שיש בכך צורך והדבר לא יפגע בביצוע יעיל והוגן של הצו או יפגע באופן בלתי הוגן במשיב.

113. (א) בית המשפט רשאי להסמיך כונס לעשות, בין השאר, את הפעולות האלה, כולן או מקצתן:

(1) לחפש ולאתר את מקום הימצאם של הנכסים;

(2) להיכנס לחצרים לשם איתורם ותפיסתם;

(3) לגבי נכסים שהם מסמכים או מידע האגור במדיה אלקטרונית – לצלמם או להעתיקם;

(4) לתפוס את הנכסים, להחזיק בהם, לשמור עליהם, לנהלם ולהשביחם;

(5) להפעיל לגבי הנכסים כל סמכות, כוח או זכות הנתונים לבעל הנכסים או למחזיק בהם, לרבות ניהול הליכים משפטיים בנוגע אליהם וחתימה על כל מסמך בקשר אליהם.

(ב) בית המשפט רשאי להורות, בצו, לאדם לאפשר לכונס כניסה לחצרים שהוא מחזיק בהם לשם ביצוע הפעולות המפורטות בצו שניתן לפי תקנת משנה (א) וכן להורות לאדם להימנע מכל פעולה העלולה להפריע או לעכב את הכונס מביצוע הצו.

114. בטרם כניסתו לחצרים ימסור הכונס לאחראי על החצרים, לאדם שנגדו ניתן הצו או לאדם הנחזה להיות בגיר אחר האחראי מטעמו, את צו הכניסה לחצרים והודעה המסבירה את משמעות הצו, ערוכה לפי הנוסח בטופס 8 שבתוספת הראשונה, וכן יידע אותו בדבר זכותו להתייעצות טלפונית עם עורך דין, אם אפשר, ובדבר זכותו להגיש הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים; לבקשת האחראי על החצרים, יסביר לו הכונס בשפה ברורה את משמעות הצו, וכי סירוב לאפשר את ביצועו מהווה ביזיון בית משפט ועשוי לשמש ראיה במסגרת ההליך המשפטי.

115. (א) כניסה לחצרים, חיפוש, צילום, העתקה או תפיסה של נכסים לפי פרק זה ייעשו בידי הכונס בנוכחות האחראי על החצרים, ובנוכחות שני עדים, זולת אם אישר האחראי על החצרים בכתב כי אינו מעוניין בנוכחות עדים או אם בית המשפט הורה אחרת מטעמים מיוחדים; לא ישמש עד, לצורך תקנה זו, מי שיש בינו לבין מי מבעלי הדין קשר אישי או מקצועי – זולת אם הסכים לכך בעל הדין שכנגד.

(ב) לא הצליח הכונס לאתר את האחראי לחצרים או ליצור אתו קשר על אף שפעל בשקידה ראויה וסבירה או שהאחראי סירב לשתף פעולה עם הכונס לצורך ביצוע הצו, רשאי בית המשפט לתת לכונס הוראות שיאפשרו את ביצוע תפקידו.

116. הכונס לא יבצע חיפוש ותפיסה של מחשב, חומר מחשב או פלט כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995¹⁶, אלא בהתקיים תנאים אלה:

(1) בית המשפט כלל בצו היתר מפורש לחיפוש ותפיסה כאמור;

(2) בית המשפט מינה בעל תפקיד מיומן לביצוע החיפוש, זולת אם האחראי על החצרים הסכים לבצע את החיפוש בעצמו;

(3) מבצע החיפוש יודא תחילה כי במהלך החיפוש לא תתאפשר קבלת מידע מתקשורת בין מחשבים, זולת אם מבצע את החיפוש האחראי על החצרים.

¹⁶ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

- מתן דין וחשבון 117. (א) הכונס יגיש לבית המשפט דין וחשבון על ביצוע הפעולות, חתום בידי הנוכחים בעת הביצוע, בתוך שבעה ימים ממועד הביצוע, וימציא העתק ממנו למי שאליו מופנה צו הכניסה לחצרים ולבעלי הדין.
- (ב) הדין וחשבון יכלול, בין השאר, רשימה של הנכסים שנתפסו בעת החיפוש, והערות של האחראי על החצרים שנכח בעת ביצוע הצו.
- הוראות בדבר הנכסים התפוסים 118. (א) בית המשפט רשאי, בכל עת, לפי בקשת הכונס, בעל הנכסים, מי שמחזיק בהם או בעל דין, להורות מה ייעשה בנכסים התפוסים; הסתיים הדיון בתובענה, יורה בית המשפט מה ייעשה בנכסים שטרם הורה מה ייעשה בהם.
- (ב) פקע צו כינוס נכסים זמני שניתן לפי פרק זה, ולא הורה בית המשפט מה ייעשה בנכסים התפוסים, יוחזרו הנכסים לחצרים שמהם נלקחו בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים ממועד פקיעת הצו.
- שמירת סודיות 119. (א) הכונס לא יעשה שימוש בנכסים, במידע או במסמכים שהגיעו אליו עקב תפקידו, ולא יגלה מידע או מסמכים כאמור לאחר, אלא כפי שיורה בית המשפט.
- (ב) הכונס ינקוט אמצעים, ככל הדרוש, כדי להבטיח שהעובדים בשירותו והנוכחים בעת ביצוע הפעולות, ישמרו על סודיות כאמור בתקנת משנה (א).
- (ג) נטענה טענת חיסיון לגבי נכסים או מסמכים מסוימים, יכניס הכונס את הנכסים או המסמכים, לפי העניין, לחבילה בלי שיעיין בהם, יסגור את החבילה, יסמן אותה באופן הניתן לזיהוי, וימסור אותה לבית המשפט, בהקדם האפשרי; הטוען רשאי, בתוך שבעה ימים ממועד מסירת החבילה, להגיש לבית המשפט בקשה להחליט בטענת החיסיון, ולפרט בה את טענותיו; בית המשפט יחליט בבקשה בתוך שבעה ימים מיום שהוגשה הבקשה, ולצורך כך הוא רשאי לעיין בנכס או במסמך, הדיון בבקשה לפי תקנת משנה זו יהיה בדלתיים סגורות; בתקנה זו, "חבילה" – מעטפה או כלי קיבול אחר.
- זכויות מחזיק וצד שלישי 120. (א) נתן בית המשפט צו כינוס לגבי נכס שבידי מחזיק, יימסר לו העתק מצו הכינוס בתוך שלושה ימים ממועד נתינתו, וזולת אם בית המשפט הורה אחרת כדי שלא לסכל או להפריע לביצוע הכינוס.
- (ב) המחזיק רשאי להגיש לבית המשפט הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים ממועד שהומצא לו צו הכינוס או מיום שנודע לו על מתן הצו.
- (ג) טוען צד שלישי לזכויות בנכס שבית המשפט נתן לגביו צו כינוס לפי סימן זה, רשאי הוא להגיש לבית המשפט הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים מיום שנודע לו על מתן הצו.
- (ד) התברר לבית המשפט כי לצד שלישי עשויות להיות זכויות בנכס שניתן לגביו צו כינוס, יודיע לו בית המשפט על זכותו להגיש הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים ממועד המצאת ההודעה; הוכח כי הצד השלישי ידע על צו הכינוס לפני מועד המצאת ההודעה ולא הגיש הודעת הצטרפות בתוך עשרים ימים ממועד שנודע לו על הצו, יהיה הצד השלישי רשאי להגיש הודעת הצטרפות רק ברשות בית המשפט ובית המשפט ייתן רשות כאמור רק מטעמים מיוחדים.
- (ה) דין המצטרף כדין משיב בבקשה לסעד הזמני, ודין הודעת ההצטרפות כדין תשובה לבקשה בכתב, בשינויים המחויבים.
- (ו) הגיש מחזיק או צד שלישי הודעת הצטרפות, יקיים בית המשפט דיון במעמד המצטרף בהקדם האפשרי ולא יאוחר מארבעה עשר ימים מיום קבלת הודעת ההצטרפות.

121. בית המשפט רשאי להורות בדבר שכר שירותיו של הכונס וכיצד ועל מי לשלמו; אם הכונס עובד המדינה, ישולם שכרו לאוצר המדינה.

122. כונס שהתמנה –

חובותיו של כונס נכסים

(1) ייתן כל ערובה שתיראה לבית המשפט להבטחת אחריותו לנכסים שהוא ממונה עליהם ולכל שיגיע לידו בקשר לנכסים; הערובה תהיה בכתב ערבות הערוך לפי הנוסח בטופס 9 שבתוספת הראשונה;

(2) יגיש דין וחשבון בפרקי זמן ובצורה שיורה עליהם בית המשפט;

(3) ישלם את הסכום המגיע ממנו ככל שיורה בית המשפט.

סימן ה': תפיסת ראיות

123. (א) בית המשפט רשאי למנות אדם לממונה על תפיסת ראיות לשם ביצוע חיפוש, צילום, העתקה או תפיסה של ראיות המצויות בידי המשיב או בשליטתו אם שוכנע כי קיים חשש ממשי שהמשיב או אדם אחר מטעמו עלול להעלים את הראיות, לערוך בהן שינויים או להשמידן, וכי הדבר יכביד באופן ממשי על קיום ההליך או על גילוי האמת.

(ב) בית המשפט רשאי להורות בצו לכל אדם לאפשר למתמנה כניסה לחצרים שהוא מחזיק בהם, לשם ביצוע הפעולות המפורטות בצו שניתן לפי תקנת משנה (א).

(ג) על המתמנה על תפיסת הראיות לפי תקנה זו, יחולו תקנות 112 עד 122 בשינויים המחויבים.

(ד) בתקנה זו, "ראיות" – מסמך, לרבות מידע האגור במדיה דיגיטלית או אלקטרונית, וחפצים שיש יסוד סביר להניח כי ישמשו ראיות בתובענה או הדרושים לשם בירורה.

סימן ו': עיכוב יציאה מן הארץ

124. (א) בית המשפט רשאי לתת צו עיכוב יציאה מן הארץ ולהורות על הפקדת הדרכון או תעודת המעבר של המשיב או להתנות תנאים ליציאתו, אם שוכנע כי קיים חשש ממשי שהמשיב עומד לצאת מן הארץ לתקופה ממושכת או לצמיתות, והעדרו מהארץ עלול להכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין; אם התביעה היא למזונות או לזק גוף – די אם בית המשפט השתכנע שקיים חשש סביר שהעדרו של המשיב מן הארץ עלול להכביד על ביצוע פסק הדין.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), לא יינתן צו עיכוב ליציאה מן הארץ בהתקיים אחד מהמפורטים להלן, זולת אם בית המשפט שוכנע שקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת:

(1) המשיב הוא תושב חוץ;

(2) שווי התביעה אינו עולה על 100,000 שקלים חדשים, זולת אם התביעה היא למזונות.

(ג) צו עיכוב יציאה מן הארץ יינתן לשנה אחת בלבד, לכל היותר; ואולם בית המשפט רשאי להאריך את עיכוב היציאה מן הארץ במתן צו חדש לתקופה שלא תעלה על שנה בכל פעם.

125. בבקשה לצו עיכוב יציאה מן הארץ יציין המבקש גם את שמו ואת שם משפחתו של המשיב באותיות לטיניות, וכן מענו, מספר הזהות שלו ומספר הדרכון, ואם אלה אינם ידועים למבקש – פרטים אחרים שיש בהם, לדעת בית המשפט, כדי לזהותו; בית המשפט רשאי לדרוש פרטים נוספים כדי למנוע טעות בזיהוי.

בקשה לצו עיכוב יציאה מן הארץ

126. התחייבות עצמית וערובה שימציא המבקש צו עיכוב יציאה מן הארץ, יהיו גם לפיצוי כל נזק שייגרם לאדם שאיננו המשיב עקב עיכוב יציאתו על סמך הצו, משום שהמבקש מסר פרטים לא נכונים או לא מספיקים לזיהוי המשיב.
127. ערובה של המשיב בצו עיכוב היציאה מן הארץ יורה בית המשפט, שאם ייתן המשיב ערובה, כפי שיוורה ובתנאים שיוורה – יפקע הצו; חזר המשיב לפני מתן פסק הדין, או לאחר שפקע הצו, תוחזר לו הערובה לפי דרישתו; לא חזר עד שניתן פסק דין לזכות המבקש תשמש לו הערובה לסיפוק התביעה, והעודף על הסכום שבפסק הדין ועל הוצאות הוצאה לפועל יוחזר למשיב לפי דרישתו.
128. (א) נתן בית המשפט צו עיכוב יציאה על אדם, וכן צו הרחקה לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952¹⁷, או צו הסגרה לפי חוק ההסגרה, התשי"ד-1954¹⁸, יבטל בית המשפט את צו העיכוב, אם ביקש זאת היועץ המשפטי לממשלה.
- (ב) הגיש היועץ המשפטי לממשלה בקשה כאמור בתקנת משנה (א), ימציא הודעה מספקת על כך לבעל הדין שלפי בקשתו ניתן צו עיכוב היציאה.

פרק ט"ז: ההחלטה השיפוטית

129. (א) בתום הדיון בכל הליך ייתן בית המשפט את החלטתו בהקדם האפשרי.
- (ב) ההחלטה תכלול פירוט קצר של המחלוקות, ממצאי בית המשפט לגבי העובדות, השאלות המשפטיות הטעונות הכרעה, ההכרעה ותמצית הנימוקים; אם כללה ההחלטה חידוש משמעותי או שיש להחלטה חשיבות מיוחדת, רשאי בית המשפט לתת הנמקה מפורטת.
130. נתבע שלא הגיש כתב הגנה בתוך המועד שנקבע לכך או שכתב ההגנה נמחק, רשאי בית המשפט לדרוש מהתובע הוכחה מספקת של התביעה, כולה או מקצתה, או לתת פסק דין על יסוד כתב התביעה בלבד.
131. נתן בית המשפט החלטה לפי צד אחד והגיש בעל הדין שנגדו ניתנה ההחלטה בקשת ביטול בתוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו ההחלטה, רשאי בית המשפט לבטלה, בתנאים שיראו לו; הוראה זו לא תחול על פנייה לבית המשפט לפי תקנה 33.
132. בית המשפט רשאי לתת סעד להבטחת ביצוע פסק הדין בעת מתן פסק הדין או בתכופ הדין או בתכופ לו לאחריו; הבקשה בעת מתן פסק הדין יכולה להיות בעל פה.
133. (א) בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין, לערוך פסיקתה, שתכיל את מספר התיק, מועד ההחלטה, שמות בעלי הדין ומענם, הסעד או ההכרעה האחרת שניתנו והוצאות המשפט שנפסקו.
- (ב) בעל הדין ישלח העתק של הבקשה למתן פסיקתה כאמור בתקנת משנה (א), לבעל הדין שכנגד, וזולת אם ההחלטה ניתנה במעמד צד אחד.
- (ג) בעל הדין שכנגד רשאי להשיב לבקשה בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהומצאה לו או בתוך מועד אחר שהורה בית המשפט.
- (ד) השופט החותם על הפסיקתה יהיה, ככל האפשר, זה שנתן את ההחלטה נושא הפסיקתה; נתן הרכב שופטים את ההחלטה, יחתום ראש ההרכב על הפסיקתה.

פרק י"ז: הערעור

134. (א) ערעור או בקשת רשות לערער (בפרק זה – ערעור) יכללו שני חלקים של כותרת וגוף הערעור לפי ההוראות האלה:

¹⁷ ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

¹⁸ ס"ח התשי"ד, עמ' 174.

(1) הכותרת של הערעור תכלול את הפרטים האלה ולפי הסדר המפורט להלן:

- (א) הפרטים שנכללו בכותרת כתב התביעה, בשינויים המחויבים;
- (ב) סוג ההליך – ערעור או בקשת רשות לערעור לפי העניין;
- (ג) שם הערכאה שנתנה את ההחלטה שעליה מערערים, סוג ההליך, מספר התיק שבו ניתנה ותאריך ההחלטה;
- (ד) המועד שבו הומצאה ההחלטה שעליה מערערים;
- (ה) המותב המוסמך לדון בערעור וציון סעיף החיקוק המסמיך כאמור;
- (ו) סכום אגרת בית המשפט שיש לשלם תוך הפניה לפרט בתוספת לתקנות האגרות שלפיו יש לגבות אגרה; אם המערער פטור מאגרה, יפנה לתקנה הפוטרת אותו מתשלומה לפי תקנות האגרות;
- (ז) דבר קיומו של הליך נוסף בבית משפט או בבית דין בקשר לאותה מסכת עובדתית;

(2) גוף הערעור יכלול את הפרטים האלה ולפי הסדר המפורט להלן:

- (א) הסעד שניתן או שהתבקש ולא ניתן בהחלטה שעליה מערערים;
- (ב) עיקרי ההחלטה שעליה מערערים;
- (ג) סיכום הטענות ונימוקי ההתנגדות להחלטה והפניה למובאות משפטיות התומכות בכל נימוק שיירשם לצדו;
- (3) גוף הערעור לא יעלה על שישה עמודים, אם הוגש לבית משפט השלום או לבית המשפט המחוזי, ועל עשרה עמודים, אם הוגש לבית המשפט העליון.
- (ב) המערער יצרף לערעור מסמכים אלה בלבד:
  - (1) העתק ההחלטה שעליה מערערים;
  - (2) העתקי המסמכים שהמערער מבקש להסתמך עליהם שהוגשו והתקבלו כדין בערכאה הקודמת.

135. (א) עם הגשת הערעור יפקיד המערער ערובה להבטחת הוצאות המשיבים בסכום הנקוב בתוספת השלישית וימציא הודעה על כך למשיב.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), בית המשפט רשאי להורות על פטור ממתן ערובה או על שינוי סכומה.

(ג) לא קיים המערער הוראה בדבר הערובה, רשאי בית המשפט להורות על מחיקת הערעור או על דחיית המועד להפקדתה.

136. (א) כל מי שהיה בעל דין בתובענה לפני הערכאה הקודמת ואינו מערער יהיה משיב משיבים בערעור בערעור.

(ב) בית המשפט רשאי להורות שלא יומצא ערעור למי מהמשיבים שאינו נוגע בדבר; אם הבקשה מטעם המערער, תומצא הודעה לאותם המשיבים, וזולת אם ההמצאה תגרום להכבדה ניכרת על המערער.

137. (א) המועד להגשת ערעור על החלטה הוא ארבעים וחמישה ימים מיום שהומצאה. מועדים

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), משיב בערעור רשאי להגיש ערעור בתוך ארבעים וחמישה ימים מהיום שבו הומצא לו הערעור, או מהיום שבו הומצאה לו הודעה על הפקדת ערובה לפי תקנה 135, או מהיום שבו הומצאה לו החלטה על פטור מהפקדת ערובה, לפי המאוחר.

(ג) המועד להגשת ערעור על החלטה שניתנה במעמד צד אחד שהוגשה לגביה בקשת ביטול לפי תקנה 131, יימנה מיום ההמצאה של ההחלטה בבקשת הביטול.

דיון בערעור

138. (א) בית המשפט שלערעור רשאי:

- (1) לדחות את הערעור בלא צורך בתשובה, אם סבר שאין לערעור סיכוי להתקבל;
  - (2) להורות על הגשת תשובה בכתב, בכלל או לגבי עניין מסוים;
  - (3) לקיים דיון מקדמי בערעור לפי סמכות שופט בקדם-משפט, בשינויים המחויבים;
  - (4) להורות על השלמה לסיכומים בכתב;
  - (5) להכריע בערעור על יסוד החומר בכתב שלפניו;
  - (6) להורות על קיום דיון בעל פה נוסף על החומר שבכתב שלפניו.
- (ב) תקנה 65 תחול על הדיון בערעור בשינויים המחויבים.
- (ג) לא התייצב בעל דין לדיון בעל פה ולא ניתן טעם סביר לאי-ההתייצבות, יחולו הוראות אלה:

- (1) לא התייצב המערער, ימחק בית המשפט את הערעור;
  - (2) לא התייצב המשיב והמערער התייצב, יברר בית המשפט את הערעור על סמך טיעוני המערער בלבד.
139. ערעור על החלטה הדוחה בקשה למתן סעד זמני, שניתנה לפי צד אחד ושלא נדחה בלא צורך בתשובה, יידון במעמד צד אחד, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.

רשות ערעור על החלטה בעניין סעד זמני

140. (א) הורה בית המשפט על הגשת תשובה בכתב לערעור, יחולו הוראות אלה:

תשובה בכתב והשלמה לסיכומים בכתב

- (1) התשובה תוגש בתוך ארבעים וחמישה ימים מעת המצאת ההחלטה והיא לא תעלה על שישה עמודים, אם הוגשה לבית משפט השלום או לבית המשפט המחוזי, ולא תעלה על עשרה עמודים, אם הוגשה לבית המשפט העליון;
  - (2) לתשובה יצורפו העתקי המסמכים שהמשיב מבקש להסתמך עליהם שהוגשו והתקבלו כדין בערכאה הקודמת, זולת המסמכים שצורפו לערעור;
  - (3) הורה בית המשפט על הגשת תשובה בעניין מסוים, התשובה תינתן בעניין זה בלבד;
- (ב) הורה בית המשפט על השלמה לסיכומים בכתב, רשאי הוא לתת כל הוראה, לרבות בעניין הגשת סיכומי המערער והמשיב ומתן זכות תשובה למערער, המועד להגשה והיקף המסמך.

(ג) דין אי-הגשת תשובה בכתב או השלמה לסיכומים בכתב במועד - כדין אי-ההתייצבות לדיון בערעור.

141. בקשה בערעור תוגש בכתב.

בקשה בערעור

142. בית המשפט רשאי להתיר תיקון של ערעור או של תשובה בכתב, לפי העניין, בתנאים שיוורה.

תיקון ערעור או תשובה בכתב

143. תקנה 40 תחול על ערעור בשינויים המחויבים.

איחוד ערעורים

144. בעל דין אינו רשאי להגיש ראיות חדשות לבית המשפט שלערעור; ואולם בית המשפט רשאי להתיר הגשת ראיות חדשות אם שוכנע שהן עשויות להשפיע על תוצאות הערעור וכן שמתקיים אחד מאלה:

ראיות חדשות בערעור

(1) לא היה ניתן לאתר את הראיה בשקידה סבירה ולהגישה בערכאה הראשונה במועד המתאים לכך;

(2) הגשת הראיה דרושה כדי למנוע עיוות דין.

145. (א) הגשת ערעור לא תעכב את ביצוע ההחלטה שעליה מערערים. עיכוב ביצוע

(ב) בית המשפט רשאי להורות על עיכוב ביצועה של החלטה שנתן, וכן על מתן סעד זמני בנוגע להחלטה כאמור, בתנאים שייראו לו, וזאת כל עוד לא הוגש ערעור במועד הגשת הבקשה לעיכוב ביצוע; בקשה לפי תקנה זו אפשר שתידון בעל פה אם התבקשה במועד הדיון, מיד לאחר שימוע ההחלטה.

(ג) הוגש ערעור, רשאי בית המשפט שלערעור להורות על עיכוב ביצועה של החלטה שעליה מערערים וכן על מתן סעד זמני בנוגע להחלטה כאמור, בתנאים שייראו לו.

(ד) תקנה 96 תחול על בקשה לפי תקנה זו בשינויים המחויבים.

146. (א) בית המשפט שלערעור רשאי – סמכות בית המשפט בערעור

(1) לתת כל החלטה שצריך היה לתתה;

(2) לאשר את ההחלטה שעליה מערערים מאותו נימוק או מנימוק שונה;

(3) לבטל את ההחלטה שניתנה ולהורות על דיון חדש;

(4) להחזיר את העניין לערכאה שנתנה את ההחלטה לצורך השלמה;

(5) לתת החלטה נוספת או אחרת אם הדבר דרוש.

(ב) בית המשפט רשאי להשתמש בסמכויות אלה אף אם הערעור נוגע רק לחלק מן ההחלטה, ורשאי להשתמש בהן לטובת המשיבים או בעלי הדין האחרים, כולם או מקצתם, אף אם לא הגישו ערעור.

147. (א) הוראות התקנות בעניין מחיקה או דחייה של תביעה כאמור בפרק ו' יחולו על מחיקה או דחייה של ערעור ערעור, בשינויים המחויבים.

(ב) בלי לגרוע מן האמור בתקנת משנה (א), בית המשפט רשאי למחוק ערעור אף מהטעמים האלה:

(1) הערעור הוגש לאחר המועד הקבוע בדין ולא ניתנה הארכת מועד להגשתו;

(2) אין למערער זכות להגישו.

148. (א) פסק הדין בערעור יכיל את השאלות המשפטיות הטעונות הכרעה, את ההכרעה ואת תמצית הנימוקים. פסק הדין בערעור

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), בית משפט שהחליט לדחות ערעור רשאי לכלול בנימוקיו רק את קביעתו בדבר דחיית הערעור, ובלבד שנוכח כי מתקיימים התנאים האלה לגבי ההחלטה שעליה מערערים:

(1) אין מקום לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בה;

(2) הממצאים שנקבעו בה תומכים במסקנה המשפטית;

(3) אין בה טעות שבחוק.

(ג) תקנות 131 עד 133 יחולו על ערעור בשינויים המחויבים.

149. ההוראות האלה יחולו על בקשת רשות לערער: בקשת רשות לערער – הוראות מיוחדות

(1) בלי לגרוע מהאמור בתקנה 134, בבקשת רשות ערעור יפרט המבקש בפתח הבקשה את הנימוקים שבשלהם יש לתת רשות לערער וזאת במסגרת מניין העמודים הקבוע בתקנה 134(א)(3);

(2) בלי לגרוע משאר סמכויותיו, בית המשפט הדן בבקשה לרשות ערעור רשאי –

(א) לתת רשות לערער, אם בכלל או אם לגבי עניין מסוים שפירש; ניתנה רשות ערעור, יראו את נימוקי הבקשה לרשות ערעור כנימוקי הערעור;

(ב) לדון בבקשה כאילו ניתנה רשות והוגש ערעור לפי הרשות שניתנה;

(ג) להורות כי הבקשה תידון לפני הרכב של שלושה שופטים;

(3) נתנה הערכאה שמבוקש לערער על החלטתה רשות ערעור, יצוין הדבר בכותרת הערעור בנוסף לכל הפרטים האחרים הנדרשים;

(4) הוגשה בקשה לרשות ערעור במקום שהמבקש רשאי לערער בזכות, רשאי בית המשפט לדון בבקשה כבערעור, בתנאים שיורה; הוגש ערעור בזכות במקום שבו היה על המערער להגיש בקשת רשות ערעור, רשאי בית המשפט לדון בערעור כבקשת רשות ערעור ולתת הוראות לפי העניין.

(5) תקנה 137(ב) לא תחול על בקשת רשות לערער.

150. לא ערער בעל דין על החלטה שאינה פסק דין והיא ניתנת לערעור ברשות בלבד, או שביקש רשות לערער עליה והבקשה נדחתה בלא שניתנה רשות ערעור, אין בכך כדי לפגוע בזכותו להשיג על אותה החלטה בבואו לערער על פסק הדין במשפט; על החלטה בעניין סמכות מקומית או על החלטה לפי סעיפים 5 או 6 לחוק הבוררות שבעל הדין מבקש להשיג עליה, יש להגיש בקשת רשות ערעור.

השגה על החלטות שאינן פסק דין

פרק י"ח: הוצאות

151. (א) חיוב בעל דין בתשלום הוצאות נועד לשפות את בעל הדין שכנגד על הוצאותיו בהליך בהתחשב בתוצאותיו, במשאבים שנדרשו לניהולו ובהתנהלות בעלי הדין.

תכלית ההוצאות

(ב) החלטת בית המשפט בעניין פסיקת ההוצאות ושיעורן תבטא את האיוון הראוי שבין הבטחת זכות הגישה לערכאות, הגנה על זכות הקניין של הפרט ושמירה על שוויון בין בעלי הדין.

(ג) סבר בית המשפט שבעל דין עשה שימוש לרעה בהליכי משפט או לא מילא אחר תקנות אלה, רשאי הוא לחייבו בהוצאות לטובת הנפגע או לטובת אוצר המדינה ובנסיבות מיוחדות אף את בא כוחו.

152. בתום הדיון יפסוק בית המשפט הוצאות סבירות והוגנות, זולת אם מצא שקיימים טעמים מיוחדים שלא לחייב בהוצאות כאמור.

פסיקת הוצאות

153. (א) סכום שכר טרחת עורך דין שיפסוק בית המשפט לטובת בעל הדין שזכה בהליך בכפוף לאמור בתקנת משנה (ג), לא יפחת מן התעריף שנקבע לעניין שכר טרחת עורך דין בכללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי המומלץ), התש"ס-2000¹⁹, זולת אם הורה בית המשפט, מטעמים מיוחדים, על תשלום סכום נמוך יותר מהסכום האמור.

שיעור ההוצאות

(ב) בית המשפט יכלול בשכר טרחת עורך הדין, סכום השווה למס ערך מוסף מקום שבו הזוכה שילם או מחויב לשלם מס ערך מוסף לעורך דינו, זולת אם סבר כי הזוכה רשאי לנכות את מס התשומות בשכר טרחת עורך דינו, ובלבד שלא יפסוק סכום כאמור כרכיב נפרד.

¹⁹ ר"פ התש"ס, עמ' 2558.

(ג) בקביעת שיעור ההוצאות יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשווי הסעד שנפסק וביחס שבינו לבין הסכום שנתבע, בדרך שבה ניהלו בעלי הדין את הדיון, במורכבות ההליך, בהשקעת המשאבים בהכנתו ובניהולו ובסכום ההוצאות שהתבקש.

(ד) בהחלטה יפרט בית המשפט את השיקולים שהנחו אותו בקביעת שיעור ההוצאות.

154. ניתן פסק דין בהעדר הגנה ובית המשפט פסק הוצאות, יהיה שיעור שכר הטרחה לפי התעריף המינימלי המומלץ, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.

155. (א) בית המשפט יפסוק הוצאות משפט, ובלבד שבעל הדין פירט בסיכומי טענותיו באופן מפורש ומפורט את ההוצאות המשפט כפי שנדרשו לצורך ההליך וצירף מסמכים התומכים בכך.

(ב) סכום הוצאות משפט יהיה צירופם של כל ההוצאות שהוצאו בעין ושנדרשו להליך כפי שיוורה בית המשפט.

(ג) השופט שנתן את ההחלטה יורה על הוצאות המשפט, זולת אם הדבר נבצר ממנו.

156. סבר בית המשפט כי בעל דין האריך את הדיון בכל הליך שלא לצורך, באמצעות טענות סרק או בכל דרך אחרת, רשאי הוא, באותו הליך או בפסק הדין, ובלא קשר עם תוצאות המשפט, להטיל עליו את ההוצאות ההליך בשיעור שימצא לנכון בנסיבות העניין, לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה.

157. (א) בית המשפט רשאי, אם נראה לו הדבר, לצוות על תובע לתת ערובה לתשלום הוצאותיו של נתבע.

(ב) לא ניתנה הערובה בתוך המועד שהורה, יימחק כתב התביעה.

פרק י"ט: המצאות

158. (א) מטרת ההמצאה היא להביא לידיעת הנמען את תוכנו של מסמך שנדרש שיהיה בידעתו, ולעניין כתב הטענות הראשון המוגש – גם להחיל על הנתבע את מרות בית המשפט.

(ב) הנמען ייחשב כמי שידע את תוכנו של מסמך אם הומצא לו לפי תקנות אלה.

159. בתקנות אלה –

"הודעה אלקטרונית" – הודעה בדבר קיומו של מסמך במערכת נט המשפט הכוללת קישור אליו, שפתיחתו אפשרית באמצעות מנגנון הזדהות;

"הודעת אימות המסירה" – הודעה שנערכה בידי מוסר המסמך סמוך ככל האפשר לאחר המצאתו, הכוללת פרטים בדבר אופן ההמצאה, ובכלל זה מקום ההמצאה, מועד ההמצאה ושעת ההמצאה ושמו של האדם שהמסמך נמסר לידי;

"המצאה" – מסירת מסמך לידי הנמען או הגשתו לבית המשפט, לפי העניין;

"המצאה אלקטרונית" – המצאה באמצעות תקשורת בין מחשבים שדרכה ניתן להעביר או לקבל מסמך אלקטרוני;

"כתובת דואר אלקטרוני" – כתובת במערכת המאפשרת העברת מסרים אלקטרוניים, שבעליה מפעיל אמצעים סבירים לצורך הגנה על תיבת הדואר שבה מפני שיבוש בעבודתה העלול לפגוע במהימנות המידע שבה;

"כתובת דואר אלקטרוני מאובטחת" – כתובת במערכת המשמשת להעברת מסרים אלקטרוניים שמתקיימים בה כל אלה:

- (1) היא מאפשרת גישה לכתובת הדואר האלקטרוני רק באמצעות מנגנון הזדהות ומתעדת גישה כאמור;
- (2) המערכת נוקטת, באורח סדיר, אמצעי הגנה סבירים מפני חדירה אליה ומפני שיבוש בעבודתה, העלולים לפגום במהימנות המידע שבה;
- "מנגנון הזדהות" – מנגנון מאובטח המשלב אמצעי חומרה ותוכנה, הניתן לשליטתו הבלעדית של בעליו והמאפשר את זיהויו באופן ייחודי;
- "מסמך אלקטרוני" – מסמך שהוא מסר אלקטרוני החתום בחתימה אלקטרונית מאושרת כהגדרתם בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001²⁰, הניתן לשמירה אלקטרונית ולהפקה כפלט, ואולם –
- (1) אם המסמך הוא תצהיר –

- (א) יכול שייחתם בחתימת יד של המצהיר ושל מקבל התצהיר, ובלבד שהוצמדה לו חתימה אלקטרונית של המגיש אותו;
- (ב) יכול שייחתם בחתימת יד של המצהיר וחתימה אלקטרונית של מקבל התצהיר;

- (2) אם המסמך בחתימת יד פקיד בית משפט, יראוהו כמסמך משפטי חתום כנדרש אם הודפסו בו שמו ותפקידו של הפקיד;
- "מערכת נט המשפט" – מערכת מחשבים שבאמצעותה פועלים בתי המשפט ומתנהלים הליכים משפטיים.

חובת המצאה

160. המציא בעל דין המיוצג בידי עורך דין מסמך לבית המשפט, ימציא עורך הדין את העתקו לבעל הדין שכנגד בלא דיחוי ולא יאוחר משלושה ימים ממועד ההמצאה לבית המשפט או זמן סביר לפני מועד הדיון שנקבע, לפי המוקדם; אם בעל הדין אינו מיוצג בידי עורך דין, יגיש את המסמך למזכירות בית המשפט, שתפעל להמצאתו.

דרכי המצאה ומועדיה

161. אלה הן דרכי ההמצאה ומועדיה:

- (1) המצאה אלקטרונית –

(א) המצאה אלקטרונית של מסמך אלקטרוני מבית המשפט לנמען תהיה באמצעות משלוח הודעה אלקטרונית לכתובת הדואר האלקטרוני שהוא ציין בכותרת כתב טענותיו ואם היתה זו כתובת דואר אלקטרוני מאובטחת, יכול שתהיה אף באמצעות משלוח המסמך האלקטרוני עצמו;

(ב) המצאה אלקטרונית של מסמך אלקטרוני לבית המשפט תהיה באמצעות מערכת נט המשפט; המבקש להמציא לבית המשפט מסמך אלקטרוני, ימסור לבית המשפט כתובת דואר אלקטרוני או כתובת דואר אלקטרוני מאובטחת לצורך המצאה אלקטרונית כאמור בתקנת משנה (א);

(ג) המצאה אלקטרונית של מסמך אלקטרוני מעורך דין לעורך דין תהיה באמצעות משלוח המסמך האלקטרוני לכתובת הדואר האלקטרוני של עורך הדין הנמען שצוינה בכותרת כתב טענותיו ועל עורך הדין השולח לוודא את קבלתו בידי עורך הדין הנמען;

(ד) מועד שליחת המסמך האלקטרוני או ההודעה האלקטרונית, כפי שמופיע בשעון פנימי של מערכת המחשב של השולח המכויל לפי כללים מקובלים, יהיה מועד ההמצאה של המסמך האלקטרוני, ואולם אם היה המועד אחרי השעה 17:00 בימים א' עד ה' בשבוע או ביום ו' או ביום מנוחה שנקבע בחיקוק, ייחשב המסמך האלקטרוני כאילו הומצא ביום החול שלאחריו;

²⁰ ס"ח התשס"א, עמ' 210.

(ה) שליחת ההודעה האלקטרונית או המסמך האלקטרוני כאמור בתקנות משנה (א) או (ג), לא תיחשב כהמצאה כדין במועד השליחה אם הגיש הנמען תצהיר בדבר אי-קבלתו או בדבר קבלתו במועד מאוחר יותר;

(2) המצאה בפקסימילה –

(א) המצאה של מסמך בפקסימילה תהיה למספר הפקסימילה שצוין הנמען בכותרת כתב טענותיו;

(ב) המצאה בפקסימילה מוגבלת למסמך בהיקף של עד חמישה עשר עמודים והיא אינה חלה על המצאת המסמך הראשון המוגש בתיק ועל כתב תביעה וכתב הגנה;

(ג) יראו את המועד שצוין באישור משלוח הפקסימילה כמועד ההמצאה ובלבד שבוצע וידוא טלפוני כי המסמך התקבל, ואולם –

(1) מסמך שהומצא כאמור אחרי השעה 15:00 בימים א' עד ה' בשבוע או ביום ו' או ביום מנוחה שנקבע בחיקוק, יראוהו כאילו הומצא ביום החול שלאחריו;

(2) אם השולח הוא בית המשפט ולא בוצע וידוא טלפוני, תיחשב השליחה כהמצאה כדין אלא אם כן הגיש הנמען תצהיר בדבר אי-קבלת המסמך בפקסימילה;

(3) המצאה בדואר – המצאה של מסמך בדואר תהיה באמצעות שליחתו בדואר רשום עם אישור מסירה לכתובת שצוין הנמען בכתב טענותיו או למענו; באין אפשרות להמציא כאמור – לכתובת הידועה לשולח של מגוריו או עסקו של הנמען; יראו את מועד המסירה שצוין באישור המסירה כמועד ההמצאה; מסמך שהומצא למען שהנמען צוין בכתב טענותיו ולא נדרש, יראוהו כמסמך שהומצא כדין, זולת אם בית המשפט הורה אחרת;

(4) המצאה במסירה אישית –

(א) ההמצאה תהיה במסירת המסמך לידי הנמען שיידרש לאשר את קבלתו בכתב והיא תיעשה באמצעות עורך דין או אדם שבית המשפט או מנהל בתי המשפט הסמיכו לכך; יראו את המועד שצוין בהודעת אימות המסירה כמועד ההמצאה;

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), יראו מסמך כמסמך שהומצא כדין, אם הוא הונח במקום נראה לעין בסמוך לדלת ביתו או עסקו של הנמען בהתקיים אחד מאלה:

(1) הנמען סירב לקבל את המסמך או סירב לאשר את קבלתו בכתב;

(2) לא נמצא שום אדם שניתן להמציא לו את המסמך לפי תקנות אלה על אף שהשולח פעל בשקידה ראויה וסבירה כדי למסרו.

162. המצאה באמצעי אלקטרוני לא תחול במקרים אלה:

(1) אם זה המסמך הראשון המוגש בתיק או כתב תביעה או כתב הגנה, יומצא בדואר או במסירה אישית, זולת אם היתה הסכמה אחרת בכתב של הנמען;

(2) אם הנמען בעל דין שאינו מיוצג בידי עורך דין, זולת אם נתן את הסכמתו לכך בכתב;

(3) על מסמך שבשל טיבו לא ניתן להמציאו באמצעי אלקטרוני.

חריגים להמצאה
באמצעי אלקטרוני

163. (א) ההמצאה תהיה ככל האפשר לנמען עצמו; אם הנמען מיוצג בידי עורך דין, יש להמציא לו במקומו; אם מינה לשם ההמצאה מורשה מטעמו – ניתן להמציא למורשה במקומו.

(ב) אם אין אפשרות למצוא את הנמען, די בהמצאת המסמך בביתו לאחד מבני משפחתו הגרים עמו שם ושלפי מראית עין מלאו לו שמונה עשרה שנים.

(ג) התגורר הנמען מחוץ לתחומי המדינה ויש לו בתחומי המדינה נציג מטעמו המייצג אותו באופן קבוע בקשר לענייניו בישראל, ניתן להמציא לנציג אם התביעה נוגעת לאותו עניין; תקנה 169 תחול בשינויים המחויבים גם על תקנת משנה זו.

(ד) אם הנמען היא המדינה, יומצא המסמך למשרד פרקליט המחוז שבו נמצא מקום מושבו של בית המשפט הדין בתובענה; אם התובענה נדונה בבית המשפט העליון – יומצא למשרד פרקליטות המדינה.

(ה) אם הנמען תאגיד, יומצא המסמך למשרד או למען הרשום של התאגיד, ולתאגיד שהוקם בחוק – למשרדו של מנהל התאגיד.

(ו) אם הנמען רשות מקומית, יומצא המסמך ללשכת ראש הרשות או למשרד היועץ המשפטי של הרשות.

(ז) אם לנמען מונה אפוטרופוס, יומצא המסמך לאפוטרופוס שהתמנה לו כדין.

(ח) אם הנמען כלוא בבית סוהר, יומצא המסמך באמצעות מחלקת האסיר בשירות בתי הסוהר.

(ט) אם הנמען מדינה זרה כהגדרתה בחוק חסינות מדינות זרות, לרבות נציגות של מדינה זרה, או עובד בהן שהוא בעל חסינות דיפלומטית או קונסולרית, יומצא המסמך לפי חוק חסינות מדינות זרות.

164. (א) נוכח בית המשפט שאי-אפשר להמציא מסמך לנמען בדרך שנקבעה, רשאי הוא להורות על המצאתו בכל דרך אחרת הנראית לו מתאימה בנסיבות העניין.

(ב) בקשה להוראה על תחליף המצאה תוגש בכתב ויצורף לה תצהיר לאימות הסיבה המונעת את ביצוע ההמצאה בדרך שנקבעה ויחולו ההוראות האלה:

(1) אם הנמען הוא תושב ישראל שאין לו מען ידוע, יציין המבקש בתצהיר כי למיטב ידיעתו הנמען נמצא בישראל ולא ידוע לו היכן בדיוק הוא מתגורר, ויצרף תדפיס של פרטי הנמען ממרשם האוכלוסין;

(2) אם הנמען הוא תושב ישראל ויש לו מען בתחומי מדינת ישראל אך לא היה ניתן להמציא לו את המסמך, יציין המבקש בתצהיר כי למיטב ידיעתו הוא נמצא בישראל ויצרף תדפיס ממרשם האוכלוסין; כמו כן יציין בתצהיר את הפעולות שבהן נקט כדי להמציא לו את המסמך.

(ג) אם הנמען איננו תושב ישראל אך נמצא בתחומי המדינה, יציין המבקש בתצהיר כי למיטב ידיעתו הנמען נמצא בישראל ויצרף ראייה על כך, וכן יציין את הפעולות שנקט כדי להמציא לו את המסמך.

165. (א) אישור המשלוח בפקסימילה, אישור המסירה בדואר והודעת אימות המסירה יישמרו בידי השולח והעתקים יוגש לבית המשפט לפי הצורך או לפי החלטת בית המשפט.

(ב) מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם הוראות טכניות בעניין אופן הגשת מסמך אלקטרוני ובין השאר בדבר מאפייני מסמך אלקטרוני ומצורפיו, דרישות חומרה ותוכנה, דרישות צורניות וכן בדבר דרכי תשלום אגרת בית משפט או כל תשלום שיש לשלם לבית המשפט, לפי תקנות אלה והכול לצורכי פרק זה.

166. בעל דין רשאי להמציא כתב טענות מחוץ לתחום המדינה בהתקיים אחד מאלה ובכפוף לתקנות 167 ו-168:

- (1) נקבע בחיקוק שמבחינה בין-לאומית בית משפט בישראל מוסמך לדון בהליך פלוני או אם הוסכם בין בעלי הדין על סמכות כאמור;
- (2) מבוקש סעד נגד אדם שמקום מושבו הוא בתחום המדינה;
- (3) נושא התובענה הוא מקרקעין המצויים בתחום המדינה;
- (4) התובענה היא בקשר לחוזה, ומתקיים אחד מהמקרים האלה:
  - (א) החוזה, כולו או מקצתו, נעשה או הופר בתחום המדינה או שנשללה האפשרות לקיימו בתחומה;
  - (ב) על החוזה חלים דיני מדינת ישראל;

- (5) התובענה מבוססת על נזק שנגרם לתובע בישראל ממוצר, שירות או התנהגות של הנתבע, ובלבד שהנתבע יכול היה לצפות שהנזק ייגרם בישראל וכן ושהנתבע עוסק בסחר בין-לאומי או במתן שירותים בין-לאומיים בהיקף משמעותי;
- (6) מבוקש צו מניעה לגבי דבר הנעשה או עומד להיעשות בתחום המדינה, או מבוקש למנוע או להסיר מטרד בתחום המדינה, בין אם מבוקשים דמי נזק בקשר לכך ובין אם לאו;
- (7) מבוקש לאכוף פסק-חוק, כהגדרתו בחוק אכיפת פסקי-חוק, או פסק בוררות חוץ כהגדרתו בחוק הבוררות או מבוקש להכיר בהם;
- (8) מבוקש שלא לאכוף פסק בוררות חוץ, כהגדרתו בחוק הבוררות, שניתן נגד תושב ישראל, אם שוכנע בית המשפט כי אין למבקש אפשרות לזכות בדיון צדק בבית המשפט של המדינה שבה ניתן הפסק;
- (9) האדם שמחוץ לתחום המדינה הוא בעל דין דרוש או נכון בתביעה שהוגשה כהלכה נגד אדם אחר;
- (10) האדם שמחוץ לתחום המדינה הוא בעל דין בתובענה שלגבי אחת מעילותיה יש זיקה מהימנה המפורטות בתקנה זו.

167. (א) בעל דין המעוניין להמציא כתב טענות מחוץ לתחום המדינה, יגיש בקשה בכתב לשם קביעת דרך ביצוע ההמצאה; בתצהיר התומך בבקשה יפורטו העובדות המבססות את עילת התביעה, העובדות המבססות את עילת ההמצאה מחוץ לתחום המדינה ופירוט המקום שבו נמצא הנמען או ייתכן שנמצא.

(ב) בית המשפט יורה על דרך ביצוע ההמצאה, לרבות הגשת כתבי הטענות, והוא רשאי להורות שבנסיבות העניין אין להמציא את המסמכים מחוץ לתחום המדינה.

168. הומצא לבעל דין כתב טענות מחוץ לתחום המדינה, רשאי הוא לכפור בסמכות בית המשפט לדון בתובענה או לטעון כי הפורום הישראלי אינו הפורום הנאות לדון בתובענה; רצה הנתבע לכפור או לטעון כאמור, יגיש בקשה בכתב לא יאוחר מהמועד הקבוע להגשת כתב ההגנה; עשה כן, יימנה המועד להגשת כתב הגנה מיום ההחלטה בבקשה.

169. כפר הנתבע בסמכותו הבין-לאומית של בית המשפט, טען להיותו של הפורום הישראלי פורום בלתי נאות או מינה עורך דין בישראל לשם כך, לא יהיה ניתן להמציא לו את כתבי הטענות בתחום המדינה, אם הגיע לישראל והוא שוהה בה לצורך הדיון; כמו כן לא יהיה ניתן להמציא לעורך הדין המייצג אותו, ולא יראו בכל פעולה שלו או של עורך דינו ויתור על הכפירה בסמכותו הבין-לאומית של בית המשפט, זאת עד ארבעה עשר ימים לאחר מתן החלטה בטענות הנתבע בעניין זה, או מועד אחר כפי שיוורה בית המשפט בעת מתן ההחלטה.

פרק כ': הוראות כלליות

סימן א': עורכי דין

170. כל פעולה בבית משפט הנדרשת מבעל דין או המותרת לו לפי דין, רשאי הוא לעשותה בעצמו או בידי עורך דין שמינה לכך כדין, והוא כשאינן הוראה מפורשת אחרת בכל דין. ייפוי כוח לעורך דין
171. (א) משרד עורכי דין שבו עורכי דין המייצגים בבית המשפט, ימציא לבית המשפט את רשימת עורכי הדין שבמשרד המייצגים בבית המשפט ואת מספר הרישיון של כל אחד מהם וכן את שם עורך הדין במשרד שיורשה להוסיף לרשימה או לגרוע ממנה. רשימת עורכי הדין
- (ב) תקנה זו תחול בהתאמה על פרקליטות המדינה, על פרקליטות המחוז ועל לשכות משפטיות.
- (ג) מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם הנחיות למילוי תקנה זו.
172. בעל דין שמייצגו עורך דין רשאי לבטל את ייפוי הכוח של עורך דינו, ובלבד שנמסרה הודעה על כך לבית המשפט ולכל שאר בעלי הדין; עורך דין רשאי להפסיק את הייצוג בשרות בית המשפט בלבד. הפסקת ייצוג של עורך הדין

סימן ב': טענת פסלות

173. (א) בקשה לפסלות שופט לפי סעיף 77א לחוק תוגש בכתב או אם הועלתה במהלך הדיון תישמע בעל פה, מיד לאחר שנודע לבעל הדין על עילת הפסלות ולפני כל טענה אחרת. בקשה לפסלות שופט
- (ב) החליט בית המשפט לדחות את טענת הפסלות, ימשיך את הדיון כסדרו, וזאת אם הורה אחרת.
174. (א) ערעור על החלטה בדבר פסלות שופט יוגש בכתב לבית המשפט העליון בתוך ארבעה עשר ימים ממועד המצאת ההחלטה; הערעור יפרט את עיקרי נימוקי התנגדותו של בעל הדין להחלטה, ויצורפו לו תצהיר המאמת את העובדות שביסוד הבקשה, עותק מבקשת הפסלות, פרוטוקול הדיון בבקשה, וההחלטה נושא הערעור. ערעור על החלטה בדבר פסלות שופט
- (ב) עותק מהערעור וכל המסמכים שצורפו לו יומצאו לכל שאר בעלי הדין בו ביום.
- (ג) בעלי הדין האחרים רשאים להשיב לערעור.
- (ד) התקנות בדבר בקשה בכתב לפי פרק ח' יחולו בשינויים המחויבים גם על ערעור לפי תקנה זו.
- (ה) נשיא בית המשפט העליון רשאי לבקש מהשופט, שעל החלטתו הוגש הערעור, להעיר את הערותיו.
- (ו) הוחלט בערעור להעביר את הדיון בתובענה לשופט אחר, רשאי הוא לדון בה מן השלב שאליו הגיע השופט הקודם או מכל שלב אחר שייראה לו נכון וצודק בנסיבות העניין.

סימן ג': שונות

175. הנחיות טכניות שיורה מנהל בתי המשפט לפי תקנות אלה יפורסמו בהודעה ברשומות ובאתר האינטרנט של מערכת בתי המשפט. סמכות מנהל בתי המשפט
176. (א) בית המשפט רשאי לתת בכל עת הוראות לכל עניין שבסדרי הדין וכן לתקן כל פגם או טעות בכל הליך לרבות בעניין שהוכרע לפי תקנה 33(ד) אם ראה לנכון צורך בכך לשם הגשמת מטרת תקנות אלה. סמכות כללית של בית המשפט למתן הוראות

(ב) בית המשפט רשאי לתת הוראות בדבר היקף כתב טענות; נקבע בתקנות אלה או בכל חיקוק זמן לעשיית דבר או להימנע מעשיית דבר או מדד להיקף כתב טענות, יחול האמור כל עוד בית המשפט לא הורה אחרת מטעמים מיוחדים.

(ג) מועד שהורה עליו בית המשפט לעשיית דבר שבסדר הדין או שבנוהג, רשאי הוא, לפי שיקול דעתו, ובאין הוראה אחרת בתקנות אלה, להאריך מזמן לזמן.

סמכות עוזר
משפטי

177. עוזר משפטי של שופט רשאי באישור השופט לפעול כמפורט להלן:

(1) לקבוע מועדי דיון ולשנותם, להאריך מועדים להגשת מסמכים, בקשות וכתבי בידיין אחרים, ובלבד שאין מדובר במועדים שנקבעו בחיקוק או בידי שופט או רשם;

(2) להעביר לתגובת המשיב בקשה שהגיש בעל דין, למעט בקשה שהעברתה לתגובת בעל הדין שכנגד טעונה החלטת שופט לפי דין, ובלבד שלא יקצוב העוזר המשפטי מועד לתגובה הקצר מן המועד הקבוע בדין;

(3) להביא לפני בעלי הדין הצעות להסדר דיוני שיש בו כדי לקדם ולייעל את הטיפול והדיון בתובענה, לרבות הזמנתם לפגישה לצורך כך;

(4) להעביר לבעלי הדין הנחיות מוקדמות לדיון בתובענה או החלטות והנחיות של נשיא בית המשפט;

(5) להביא לפני בעלי הדין הצעות להפניית התובענה למנגנון חלופי ליישוב סכסוך;

(6) להציע לבעלי הדין להסכים למינוי מומחה לפי כל דין.

178. (א) תצהיר יהיה ערוך בגוף ראשון, מחולק לסעיפים ומכיל רק עובדות שהמצהיר יכול להעיד מתוך ידיעתו; תצהיר המצורף לכתב טענות רשאי הוא להצהיר גם לפי מייטב ידיעתו או אמונתו ובלבד שיציין את מקור אמונתו או ידיעתו.

(ב) דין מצהיר בתצהיר חלף עדות ראשית כדין עד במשפט, ואולם התצהיר ייחשב כראיה רק אם המצהיר התייצב לחקירה נגדית.

(ג) נמנע המצהיר מלהתייצב לחקירה על תצהיר שצורף לכתב טענות – לא ישמש תצהירו ראיה לטובת בעל הדין שהגיש אותו, אלא ברשות בית המשפט שתינתן מטעמים מיוחדים.

(ד) בית המשפט רשאי בכל עת לדרוש מיוזמתו את ההתייצבות של מצהיר לשם חקירה.

179. (א) המועד הקובע לתחילת מניין הימים לפרק הזמן שנקבע הוא יום המצאת המסמך כמפורט בתקנות אלה; אם ניתנה החלטה במעמד בעלי הדין, יימנה המועד ממועד הדיון.

(ב) תקופת פגרה של בית המשפט לא תובא במניין הימים שנקבעו בתקנות אלה או שנקבעו בידי בית המשפט, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.

תחולה, הוראת
מעבר ותחילה

180. (א) חלק א' לתקנות אלה יחול על כל עניין אזרחי המובא לפני בית משפט.

(ב) חלק ב' לתקנות אלה יחול על כל עניין אזרחי המובא לפני בית משפט, זולת אם נקבעו בדין בעניין פלוני סדרי דין מיוחדים אחרים.

(ג) תחילתן של תקנות אלה ביום ה' באלול התשע"ט (5 בספטמבר 2019) (להלן – יום התחילה) והן יחולו על הליכים שנפתחו ביום התחילה או לאחריו; ואולם ההוראות האלה יחולו מיום התחילה:

- (1) על הליכים שנפתחו ערב יום התחילה – חלק א', ובחלק ב' – תקנות 30 ו-33 בפרק ג', פרקים ה' עד ז', תקנות 50 עד 55 בפרק ח', י"א, י"ב, ט"ז, י"ח, י"ט, כ' וכל תקנה אחרת שבית המשפט הורה לבעלי הדין לקיימה;
- (2) על הליכים שטרם התקיים בעניינם מסירת שאלונים, גילוי ועיון במסמכים – יחול נוסף על האמור בפסקה (1) פרק ט';
- (3) על הליכים שנקבעה לגביהם ישיבת קדם-משפט במועד המאוחר בשישים ימים מיום התחילה יחולו נוסף על האמור בפסקה (1) פרקים ח', י' וי"ג.

תוספת ראשונה

(לפי תקנה 10, 17, 36, 79, 89, 96, 114, 122)

טופס 1

(תקנה 10)

כתב ויתור על סודיות רפואית

שם התובע: ..... מס' זהות: .....
 שמות קודמים: .....
 מרח' .....
 - נגד -

שם הנתבע: ..... מס' זהות/ ח"פ: .....
 מרחוב .....

כתב ויתור על סודיות רפואית

אני החתום מטה ..... מס' זהות ..... נותן בזה רשות לכל מוסד רפואי לרבות קופת חולים ובית חולים, למוסד לביטוח לאומי, למשרד הביטחון, לצבא הגנה לישראל, ליחידה הרפואית לעובדי המדינה, למרפאות בריאות הנפש, לשירות בתי הסוהר (להלן – המוסדות), למסור לנתבע/ים או לאחד מהם או למי מטעמם כל עותק מכל מסמך רפואי שברשותם, בלא יוצא מן הכלל, על מצב בריאותי או כל מחלה שחליתי בה בעבר, או שאני חולה בה כעת, לרבות מידע בתחומים פסיכיאטריים או נפשיים אחרים (מחק את המיותר), על מצבי הסיעודי, השיקומי והתפקודי.

אני משחרר ופוטר אתכם או את עובדיכם או את כל מי שפועל מטעמכם או בשליחותכם מחובת שמירה על סודיות רפואית בכל הנוגע למצב בריאותי או מחלותי האמורים ומוותר על סודיות זו כלפי המבקשים, ולא תהיה לי אליכם כל טענה או תביעה מסוג כלשהו בקשר למסירת המידע האמור.

כתב ויתור זה מחייב אותי, את עזבוני ובאי כוחי וכל מי שיבוא במקומי.

שם החותם (במקרה של אדם שמונה לו אפוטרופוס יחתום על המסמך האפוטרופוס החוקי):

שם משפחה ..... שם פרטי ..... מס' זהות .....
 כתובת ..... עיר ..... מיקוד .....
 תאריך ..... חתימה .....

פרטי העד לחתימה (רופא, אחות, עורך דין, עובד סוציאלי, פסיכולוג, סוכן ביטוח, מורשה חתימה בבנק):

תפקיד ..... שם משפחה ..... שם פרטי .....
מס' זהות .....
כתובת .....
מס' רישיון .....
תאריך ..... חתימה וחותמת .....

* בתביעות עיזבון יש לצרף טופס זה בשינויים המחויבים.

טופס 2

(תקנה 10)

הזמנה לדין

הואיל ו..... הגיש למחוז שיפוט זה כתב תביעה נגדך המצורף בזה, אתה מוזמן להגיש כתב הגנה בתוך שישים ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו ולגבי דיון במסלול מהיר – בתוך ארבעים וחמישה ימים מיום שהומצאה לך הזמנה כאמור. לתשומת לבך, אם לא תגיש כתב הגנה לפי תקנה 130 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט–2018, תהיה לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

טופס 3

(תקנה 17)

שאלון לתובע בתביעה לנזקי גוף

תובע בתביעה לנזק גוף יענה בתצהיר על הפרטים והשאלות המפורטים להלן אם הם נוגעים לעניין ויעבירם לבעל הדין שכנגד:

- (1) תאריך לידה;
- (2) שמות קודמים;
- (3) פרטי קופות חולים בעבר ובהווה;
- (4) פרטי הרופאים שטיפלו בעבר ובהווה;
- (5) אשפוזים וטיפולים בעבר או בהווה – פרטי בית החולים, המועד וסיבת האשפוז או הטיפול;
- (6) תרופות שנוטל באופן קבוע;
- (7) האם עבר תאונות בעבר? אם כן – מתי ומה טיב הפגיעה;
- (8) האם הגיש תביעות קודמות בשל נזק גוף? אם כן – פירוט;
- (9) האם סובל ממחלות כרוניות או קשות או מנכות שלא עקב האירוע? אם כן – פירוט;
- (10) האם היה בטיפול פסיכיאטרי או פסיכולוגי אי פעם? אם כן – פירוט;
- (11) האם הגיש אי פעם תביעה למוסד לביטוח לאומי, לקצין התגמולים או לשירות התעסוקה, ואם כן – פרטיה ותוצאותיה;
- (12) פירוט ההטבות שהתקבלו בעקבות האירוע מכל גורם שהוא, לרבות ביטוח לאומי;
- (13) פרטי מוסדות חינוך שבהם למד וההשכלה;

- (14) פרטי כל מקומות העבודה, תקופת העבודה והתפקיד;
 (15) נתוני שכר מלאים משנתיים שלפני האירוע עד הגשת כתב התביעה;
 (16) תקופת היעדרות מלאה או חלקית מהעבודה;
 (17) אם שירת בצבא ההגנה לישראל – מספר אישי ותקופת השירות;
 (18) האם היתה הזדקקות לעזרת הזולת לאחר האירוע וכתוצאה ממנו ומה העזרה שלה נזקק לפני האירוע.

טופס 4
 (תקנה 36)

**דיווח לבית המשפט בדבר הדיון המקדמי (לפי תקנה 36 לתקנות סדר
 הדין האזרחי)**

- מס' הליך: .....
- שם המדווח/ים: .....
- (א) ביום ..... התקיים ב ..... דיון מקדמי בהשתתפות הגורמים האלה:
- .....
- (ב) בדיון המקדמי הוסכם על צמצום הפלוגות והמחלוקות העובדתיות בעניינים האלה וגובשו ההסכמות המפורטות להלן:
- .....
- (ג) פירוט הצעדים שנקטו לצורך צמצום יריעת המחלוקת וייעול ההליך המשפטי (הקדמה של העמדת נושא חוות הדעת, אדם או חפץ, לבדיקה בידי מומחה מטעם הנתבע, מינוי של מומחה מוסכם, הסכמה על ראיות וכדומה):
- .....
- (ד) פירוט המנגנון החלופי ליישוב סכסוך שהוצע לצורך פתרון המחלוקת:
- .....
- (ה) ביום ..... הוחלפו בינינו המסמכים הנחוצים לצורך ליבון הפלוגות וליבון המחלוקת.
- .....
- חתימת המדווח/ים

תצהיר לכתב טענות בתובענה בדיון מהיר

(כתב תביעה/ כתב הגנה/ הודעת צד שלישי – בתובענה בסדר דין מהיר)

בבית משפט השלום ב.....

שם התובע:..... מס' זהות:.....

- נגד -

הנתבע:..... מס' זהות:.....

תצהיר התובע/ הנתבע/ צד שלישי

אני החתום מטה ..... מס' זהות ..... לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזה לאמור:

1. אני התובע/הנתבע/כתב הגנה/צד שלישי (אם המצהיר אדם אחר – יש לפרט את זהותו, זיקתו לעובדות שבכתב הטענות, והטעמים לכך שהוא נותן את התצהיר במקום בעל הדין).

2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בכתב תביעה/ כתב הגנה/ הודעה לצד שלישי בתובענה לסדר דין מהיר .....;

3. האמור בסעיפים ..... שבכתב התביעה/כתב ההגנה/ הודעה לצד שלישי הוא בידיעתי האישית;

4. האמור בסעיפים ..... שבכתב התביעה/כתב ההגנה/הודעה לצד שלישי הוא נכון לפי מיטב ידיעתי ואמונותי, המקור לידיעתי ולאמונותי הוא .....;

5. אני מצהיר כי השם דלעיל הוא שמי, החתימה דלמטה היא חתימתי, וכי תוכן תצהירי זה אמת.

.....
חתימת המצהיר

אישור

אני החתום מטה, עורך דין ..... מאשר בזה כי ביום ..... הופיע לפניי ..... המוכר לי אישית/שזיהיתיו לפי תעודת זהות מספר ..... ולאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפניי.

.....
תאריך עורך הדין חתימה

הצהרת מומחה מטעם בית המשפט

אני החתום מטה:

שם: ..... מס' זהות: .....
עיסוק: ..... ההליך: .....
שם השופט: .....

מצהיר/ה בזה בכתב כדלקמן:

1. יש/אין לי (*מחק את המיותר) או לשותף שלי קרבה משפחתית²¹ לשופט שמינה אותי או למי מבעלי הדין או למי מבאי כוחם, ויש / אין לי קרבה משפחתית לשופט אחר המכהן בבית המשפט שבו יתנהל התיק אליו אמונה; אם יש, נא לפרט: .....

2. יש/אין לי (*מחק את המיותר), לקרוב משפחתי או לשותף שלי, קשר אישי, כספי או מקצועי עם השופט שמינה אותי או עם אחד מבעלי הדין או עם באי כוחם; אם יש, נא לפרט: .....

3. יש/אין לי (*מחק את המיותר), לקרוב משפחתי או לשותף שלי, עניין כספי או אישי אחר (למעט שכר טרחתי) בהליך או בתוצאותיו; אם יש, נא לפרט: .....

4. נתתי/לא נתתי (*מחק את המיותר) חוות דעת או שירות אחר לאחד מבעלי הדין או לבאי כוחם בשנתיים שקדמו למועד המינוי; אם ניתנו חוות דעת, נא לפרט: .....

5. יש/אין לי (*מחק את המיותר) זיקה אחרת העלולה להעמידי במצב של חשש לניגוד עניינים בין מילוי תפקידי ובין עניין אישי או תפקיד אחר שלי; אם יש, נא לפרט: .....

6. יש/אין לי (*מחק את המיותר) קרובי משפחה המכהנים כשופטים; אם יש, נא לפרט: .....

הדברים האמורים בהצהרה זו נכונים לגביי, ולגבי קרובי משפחתי ושותפי – הם נכונים למיטב ידיעתי.

.....
חתימת המצהיר

²¹ "קרבה משפחתית" של אדם – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה, חותן, חותנת, חם, חמות, חתן, כלה, נכד או נכדה, לרבות חורגים וכן כל אדם הסמוך על שולחנו.

בית המשפט השלום/המחוזי ב.....

שם התובע/ מבקש ..... מס' זהות .....

– נגד –

שם הנתבע/ משיב ..... מס' זהות .....

כתב התחייבות עצמית – סעד זמני

לפי תקנה 96 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט–2018, אני החתום מטה מתחייב בזה לפצות את מי שאליו מופנה הצו הזמני, בשל כל נזק שייגרם עקב מתן הסעד הזמני אם פקע הסעד הזמני או צומצם היקפו.

את סכום הפיצויים אשלם, כשהוא צמוד למדד המחירים למדד, בתוספת ריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"ה–1961²², אם וכאשר תומצא לי החלטה מבית המשפט המוסמך, המחייבת אותי לשלם את הפיצויים.

פרטי המתחייב:

שם פרטי ומשפחה .....

מספר זהות/ח"פ .....

כתובת .....

חתימה .....

אישור עורך הדין

אני מאשר את אמיתות החתימה והפרטים בקשר למתחייב האמור לעיל.

שם עורך הדין ..... מס' רישיון ..... תאריך .....

חתימה .....

אישור מזכיר בית המשפט

אני החתום מטה מאשר קבלת ההתחייבות העצמית לפי נוהל ערבויות בהנהלת בתי המשפט.

שם המזכיר..... תאריך ..... חתימה .....

²² ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

הודעה בדבר צו כניסה לחצרים

דע כי בתיק מס' ..... - ..... נגד .....

1. מונה כונס נכסים זמני, שהוסמך לבצע חיפוש ואיתור/צילום/העתקה/תפיסה, החזקה, שמירה, ניהול והשבחה של נכסים המצויים בחצרים שבהחזקתך או באחריותך וכן להפעיל לגבי הנכסים כל סמכות, כוח או זכות הנתונים לבעל הנכסים או למחזיק בהם, לרבות ניהול הליכים משפטיים בנוגע להם וחתימה על כל מסמך בקשר אליהם;
2. הוצא צו המורה לך לאפשר לכונס הנכסים הזמני להיכנס לחצרים כדי לבצע את הפעולות האמורות וכן להימנע מכל פעולה העלולה להפריע או לעכב את הכונס מביצוע הצו.

קרא בעיון את ההוראות האלה:

1. הכניסה לחצרים והפעולות שיבוצעו בהם ייערכו בנוכחותך ובנוכחות שני עדים, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת או אם תאשר בכתב שאינך מעוניין בנוכחות עדים;
2. פעולות במחשב או במידע המצוי במחשב יבוצעו רק לפי היתר מפורש, שצוין בצו של בית המשפט, ובידי בעל תפקיד מיומן לביצוע פעולות במחשב, זולת אם הסכמת לבצע את החיפוש בעצמך;
3. אתה רשאי להעיר את הערותיך לגבי הכניסה לחצרים והפעולות שבוצעו בהם, והן יופיעו בדין וחשבון שיוגש לבית המשפט;
4. חלה על כונס הנכסים הזמני ועובדיו חובת סודיות לגבי הנכסים, המסמכים והמידע המגיעים אליהם במסגרת תפקידם, והם אינם רשאים לעשות בהם שימוש או לגלותם לאדם אחר, עד הדיון בבית המשפט שבו יוחלט מה ייעשה בהם.

שים לב:

1. אם תסרב לאפשר כניסה, תפר צו של בית המשפט, ויהיה ניתן לזמן אותך לבית המשפט ולהטיל עליך קנס או מאסר לשם ביצוע הצו, לפי פקודת בזיון בית המשפט²⁵;
2. אם תסרב לאפשר כניסה לחצרים, הדבר עלול לשמש ראיה במסגרת ההליך המשפטי;
3. אתה זכאי להתייעצות טלפונית עם עורך דין במגבלות האפשר;
4. אתה רשאי להגיש לבית המשפט הודעת הצטרפות להליך בתוך עשרים ימים.

יום: .....

²⁵ חוקי א"י, כרך א', 332.

כתב ערבות להבטחת אחריות של כונס נכסים

בית המשפט השלום/המחוזי ב .....
שם התובע ..... מס' זהות .....
מרחוב .....
על ידי בא כוחו עורך הדין ..... מס' רישיון .....
מרחוב .....
טלפון ..... פקסימילה .....
דואר אלקטרוני .....
- נגד -
הנתבע ..... מס' הזהות .....
מרחוב .....
על ידי בא כוחו עורך הדין ..... מס' רישיון .....
מרחוב .....
טלפון ..... פקסימילה .....
דואר אלקטרוני .....

כתב ערבות להבטחת אחריות של כונס נכסים

אנו החתומים מטה ..... מתחייבים בזה יחד ולחוד לשלם לפי
הוראות בית המשפט או הרשם סכום של ..... במקרה שמר/גב' .....
..... אשר התמנה כונס נכסים במשפט האמור לא יגיש חשבונותיו בזמנים ובצורה
שהורה בית המשפט, או לא ישלם סכום המגיע ממנו לפי הוראות בית המשפט, או
שיגרום בזדון או ברשלנות הפסד לנכסים שהתמנה עליהם.

אישור עורך דין

אני מאשר בזה כי ביום ..... הופיע במשרדנו, בפני עורך הדין .....
מר/גברת ..... ולאחר שהוזהר כי כל הצהרותיו, בגוף התצהיר ו/או בחלק
מנספחיו ו/או בכל נספחיו ו/או בחלק מחלקיו, חייבות להיות אמת לאמיתה וכי
הצהרתו חייבת להיות אמת, שאם לא כן יהיה צפוי לעונשים הצפויים בחוק, אישר
את נכונות ההצהרה וחתם עליה.

.....
תאריך
עורך הדין
חתימה

תוספת שנייה

(תקנה 37(יא))

בתי המשפט שבהם תתקיים פגישת מהו"ת

1. בתי משפט השלום

תוספת שלישית

(תקנה 135)

סכומי הערובה להבטחת הוצאות המשיב

כ"ה באלול התשע"ח (5 בספטמבר 2018)

(חמ 5000-3)

איילת שקד
שרת המשפטים

תקנות סדר הדין האזרחי (תיקון), התשע"ט-2018

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 108 ו-109 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984,¹ אני מתקינה תקנות אלה:

1.	בתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 ² (להלן – התקנות), במקום השם יבוא "תקנות סדר הדין האזרחי (תובענות בענייני משפחה ואכיפת פסקי-חוק), התשמ"ד-1984".	תיקון השם
2.	תקנות 1 עד 131(ב), 132 עד 258 ו-360 עד 532 – בטלות.	ביטול תקנות
3.	תחילתן של תקנות אלה ביום תחילתן של תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 ³ (להלן – התקנות החדשות); ואולם על הליכים שנפתחו לפני יום תחילתן של התקנות החדשות, ימשיכו לחול התקנות כנוסחן ערב יום התחילה של התקנות החדשות אם לא חלות לגביהם התקנות החדשות לפי תקנה 180(ג) לתקנות החדשות.	תחילה והוראת מעבר

כ"ה באלול התשע"ח (5 בספטמבר 2018)

(חמ 1778-3-1ת)

איילת שקד
שרת המשפטים

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

² ק"ת התשמ"ד, עמ' 2220.

³ ס"ח התשע"ט, עמ' 422.

אברות התקנים (תקן רשמי) (החלפה) (מס' 7), התשע"ט-2018

בתוקף סמכותי לפי סעיף 8(ה) ו-1(ה) לחוק התקנים, התשי"ג-1953¹, בהסכמת שר האנרגיה ושר הבריאות, ולאחר התייעצות עם נציגי היצרנים, היבואנים והצרכנים, אני מכריז לאמור:

1. במקום ת"י 60601 חלק 2.6 – ציוד חשמלי לשימוש רפואי: דרישות מיוחדות לבטיחות בסיסית ולביצועים חיוניים של ציוד רפואי הפועל בגלי-מיקרו מספטמבר 2018² (להלן – התקן המוחלף), יבוא:
- ת"י 60601 חלק 2.6 – ציוד חשמלי לשימוש רפואי: דרישות מיוחדות לבטיחות בסיסית ולביצועים חיוניים של ציוד רפואי הפועל בגלי-מיקרו, מספטמבר 2018.
2. התקן יופקד במקום המפורט בתיקון הודעה בדבר המקומות להפקדת תקנים רשמיים³.
3. תחילתה של אכרזה זו 60 ימים מיום פרסומה (להלן – יום התחילה), ואולם התקן המוחלף יחול מיום התחילה ועד ליום כ"ט באייר התשע"ט (3 ביוני 2019), לצד התקן שלפי אכרזה זו.

כ"ד באלול התשע"ח (4 בספטמבר 2018)
(חמ 95–3–1ת)

אלי כהן
שר הכלכלה והתעשייה

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 30; התשע"ז, עמ' 162.

² ק"ת התשע"ט, עמ' 52.

³ ר"פ התשע"ז, עמ' 8488.

הודעת כביש אגרה (כביש ארצי לישראל) (אכיפת תשלומים) (יקנעם סומך) (מס' 2), התשע"ט-2018

בתוקף סמכותי לפי תקנה 13(ב) לתקנות כביש אגרה (כביש ארצי לישראל) (אכיפת תשלומים) (יקנעם סומך), התשע"ג-2013¹ (להלן – התקנות), אני מודיעה לאמור:

1. עקב שינוי המדר החדש לעומת המדר היסודי, השתנה הסכום הנקוב בתקנה 3(ג) לתקנות ומיום כ"ב בתשרי התשע"ט (1 באוקטובר 2018) הוא 51 שקלים חדשים.
2. עקב שינוי המדר החדש לעומת המדר היסודי, השתנה הסכום הנקוב בתקנה 4(א) לתקנות ומיום כ"ב בתשרי התשע"ט (1 באוקטובר 2018) הוא 31 שקלים חדשים.
3. עקב שינוי המדר החדש לעומת המדר היסודי, השתנו הסכומים שבתוספת הראשונה לתקנות ומיום כ"ב בתשרי התשע"ט (1 באוקטובר 2018) נוסח התוספת הראשונה לתקנות הוא כלהלן:

¹ ק"ת התשע"ג, עמ' 768.

”תוספת ראשונה

(תקנה 12)

סכומי הפיצוי והחזר הוצאות הם כמפורט להלן:

בשקלים חדשים

(1)	בשל אי-פירעון חשבון במועד, לגבי כל נסיעה בכביש האגרה בתקופת החיוב נושא החשבון הכלולה –
7	(א) בחשבון ראשון
14	(ב) בחשבון שאינו חשבון ראשון
112	(2) בשל עיכוב רכב
122	(3) בשל גרירת רכב ופינויו
48	(4) בשל אחסנת רכב שפונה, בשל כל 24 שעות או חלק מהן
764	(5) בשל מעשה שיש בו כדי למנוע את זיהוי הרכב או את חיובו באגרה
153	(6) בשל שימוש בתג חיוב שאינו מתאים לרכב לפי תקנה 19

כ”ד בתשרי התשע”ט (3 באוקטובר 2018)

(חמ 5728-3)

קרן טרנר אייל

המנהלת הכללית

משרד התחבורה והבטיחות בדרכים